

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Ekonomika města Rýmařov

Bakalářská práce

Ekonomika města Rýmařov

Martin Drechsler

©2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Drechsler

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Ekonomika města Rýmařov

Název anglicky

Economy of Rýmařov city

Cíle práce

Zhodnotit hospodaření města Rýmařov pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy v letech 2016 – 2019. Na základě zjištěných výsledků navrhnout doporučení pro další rozvoj obce i s ohledem na čerpání finančních zdrojů či realizace investičních aktivit.

Metodika

Studium odborné literatury, internetových materiálů subjektů veřejného a soukromého sektoru, právních norem.

Komparace a analýza teoretických a praktických přístupů, použití metod finanční analýzy municipalit, vyšších statistických analýz/metod a modelů. Popř. využití metod pro průzkum trhu.

Rozhovory s odborníky z oboru.

Aplikace nastudovaných teoretických poznatků na reálné ukázce/příkladu.

Časový harmonogram práce:

Přehled řešené problematiky: II.- VI. 2020

Cíl práce a metodika: do X. 2020

Informace o podniku a základní rozbor dat: do XII. 2020

Analýzy dat a základní výsledky: II. 2021

Závěrečné hodnocení a návrhy: III. 2021

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

finanční analýza, ukazatele, likvidita, hospodaření města, veřejné finance

Doporučené zdroje informací

- KNÁPKOVÁ, A. – PAVELKOVÁ, D. – REMEŠ, D. – ŠTEKER, K. *Finanční analýza : komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0563-2.
- MÁČE, M. *Finanční analýza obchodních a státních organizací : praktické příklady a použití*. Praha: GRADA, 2006. ISBN 80-247-1558-9.
- PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR..*
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-052-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-2028-4.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Gebeltová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Ekonomika města Rýmařov" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval své vedoucí práce Ing. Zdeňce Gebeltové, Ph.D. za poskytnutí cenných rad a vstřícnost při zpracovávání mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat finančnímu odboru města Rýmařov za ochotu poskytnout informace, týkající se města.

Ekonomika města Rýmařov

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je zhodnotit hospodaření obce za roky 2015 - 2019 prostřednictvím analýzy příjmů a výdajů a finančních ukazatelů a na základě zjištěných výsledků navrhnout doporučení pro další rozvoj obce. Předmětem finanční analýzy je obec Rýmařov, která má statut města a nachází se v západním cípu Moravskoslezského kraje. Analytická část postupovala podle vzorců pro výpočet ukazatelů uvedené metodice a výsledky byly porovnány s doporučenými hodnotami autorů či ústředních orgánů České republiky. Hospodaření města je ve velmi dobré kondici. Celkové příjmy na obyvatele rostou. Za období pozorování se zvýšily o 34 % a na konci roku 2019 činily 32 901 Kč. Saldo rozpočtu se za celou dobu pohybuje v kladných hodnotách a celková zadluženost je nízká, v průměru 5 %. Vysoká likvidita značí, že obec disponuje větším množstvím rychle likvidních prostředků, které může investovat a zhodnotit je. Autor navrhuje využít volné peněžní prostředky a zůstatky na účtu na investici do nemovitostí, které obec využije k pronájmu.

Klíčová slova: finanční analýza, finanční ukazatele, likvida, finance obce, město Rýmařov, příjmy, výdaje, rozvaha, výkaz zisku a ztrát

Economy of Rymarov city

Abstract

The aim of presented bachelor thesis is to evaluate the economy of municipality in years 2015 – 2019 using analysis of income, expenses and financial indicators and based on results suggest recommendations for future municipality development. The subject of interest is Rymarov city which is located in western part of Moravian-Silesian Region. Practical part is focused on calculating formulas which are presented in methodology section and results were compared with recommended values of authors or central organs of the Czech Republic. The economy is in very good condition. Total income per citizen is rising by 34 % and in 2019 was at 32 901 CZK. Net balance was positive in all years and total debt stays low on average value of 5 %. High liquidity shows that municipality holds high amount of wherewithal which can be used for investing to increase value and to make additional profit. Author suggests to use high liquid assets and additional money on bank accounts and invest in real estate, which will offered for rent.

Keywords: financial analysis, financial indicator, liquidity, economic activities, rymarov city, income, expenses, balance sheet, profit and loss account

Obsah

1	ÚVOD.....	12
1.1	CÍL PRÁCE	13
1.2	METODIKA	13
1.2.1	<i>Postup</i>	13
1.2.2	<i>Metody</i>	13
1.2.3	<i>Tabulka vzorců</i>	14
1.2.4	<i>Datová základna</i>	15
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	17
2.1	VEŘEJNÁ SPRÁVA	17
2.1.1	<i>Samospráva</i>	18
2.1.2	<i>Kraje</i>	19
2.2	OBEC	22
2.2.1	<i>Působnost obce</i>	23
2.2.2	<i>Orgány obce</i>	23
2.2.3	<i>Spolupráce obcí</i>	26
2.3	ROZPOČET OBCE.....	26
2.3.1	<i>Funkce rozpočtu</i>	27
2.3.2	<i>Rozpočtový proces</i>	28
2.4	PŘÍJMY A VÝDAJE	30
2.4.1	<i>Příjmy</i>	32
2.4.2	<i>Výdaje</i>	33
2.5	FINANČNÍ VÝKAZNICTVÍ.....	34
2.5.1	<i>Rozvaha</i>	34
2.5.2	<i>Výkaz zisku a ztrát</i>	36
2.6	FINANČNÍ ANALÝZA	37
2.7	ANALÝZA ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ	37
2.7.1	<i>Horizontální analýza</i>	37
2.7.2	<i>Vertikální analýza</i>	38
2.8	ANALÝZA POMĚROVÝCH UKAZATELŮ	38
2.8.1	<i>Ukazatele rentabilit</i>	38
2.8.2	<i>Ukazatele likvidity</i>	38
2.8.3	<i>Ukazatele zadluženosti</i>	39
2.8.4	<i>Autarkie</i>	40
3	VLASTNÍ PRÁCE	41

3.1	MĚSTO RÝMAŘOV	41
3.1.1	<i>Obecné údaje</i>	41
3.1.2	<i>Organizační struktura</i>	41
3.1.3	<i>Obyvatelstvo</i>	41
3.1.4	<i>Historie města</i>	42
3.2	FINANČNÍ ANALÝZA MĚSTA	43
3.2.1	<i>Příjmy města</i>	43
3.2.2	<i>Celkové příjmy</i>	44
3.2.3	<i>Plnění příjmů</i>	45
3.2.4	<i>Stabilita příjmů</i>	46
3.2.5	<i>Celkové příjmy na 1 obyvatele</i>	46
3.2.6	<i>Daňové příjmy na obyvatele</i>	46
3.2.7	<i>Výdaje</i>	47
3.2.8	<i>Celkové výdaje</i>	49
3.2.9	<i>Plnění výdajů</i>	50
3.2.10	<i>Celkové výdaje na obyvatele</i>	51
3.2.11	<i>Běžné výdaje na obyvatele</i>	51
3.2.12	<i>Saldo rozpočtu</i>	51
3.2.13	<i>Analýza rentability</i>	53
3.2.14	<i>Likvidita</i>	54
3.2.15	<i>Ukazatel dluhové služby</i>	56
3.2.16	<i>Autarkie</i>	57
4	SHRNUTÍ	59
5	ZÁVĚR A DOPORUČENÍ	62
6	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel za roky 2015-2019	42
Graf 2: Průměrná struktura příjmů rozpočtu města Rýmařov.....	43
Graf 3: Vývoj celkových příjmů	44
Graf 4: Plnění příjmů rozpočtu	45
Graf 5: Průměrná struktura výdajů rozpočtu.....	48
Graf 6: Vývoj celkových výdajů.....	49
Graf 7: Plnění výdajů rozpočtu	50
Graf 8: Saldo příjmů a výdajů.....	52
Graf 9: Celkové saldo rozpočtu	53

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel mezi roky 2015-2019 (k 31.12. daného roku).....	41
Tabulka 2: Struktura příjmů obce (v tis. Kč)	44
Tabulka 3: Plnění příjmů rozpočtu.....	45
Tabulka 4: Stabilita příjmů obce.....	46
Tabulka 5: Celkové příjmy přepočtené na jednoho obyvatele.....	46
Tabulka 6: Daňové příjmy na 1 obyvatele (v Kč).....	46
Tabulka 7: Celkové výdaje v jednotlivých letech (v tis. Kč).....	49
Tabulka 8: Plnění výdajů rozpočtu (v tis. Kč)	50
Tabulka 9: Celkové výdaje přepočtené na jednoho obyvatele (v Kč)	51
Tabulka 10: Běžné výdaje na jednoho obyvatele.....	51
Tabulka 11: Přehled příjmů, výdajů a salda rozpočtů za roky 2015-2019 (v tis. Kč)	51
Tabulka 12: Rentabilita celkového kapitálu. (v tis. Kč)	53
Tabulka 13: Rentabilita vlastního kapitálu. (v tis. Kč.)	54
Tabulka 15: Okamžitá likvidita (v tis. Kč.)	54
Tabulka 16: Pohotová likvidita (v tis. Kč.).....	55
Tabulka 17: Běžná likvidita (v tis. Kč.).....	55
Tabulka 18: Přehled vybraných údajů z Rozvahy města Rýmařov (v tis. Kč)	56
Tabulka 19: Ukazatel dluhové služby (v tis. Kč.).....	56
Tabulka 20: Autarkie města Rýmařov	57

Seznam obrázků

Obrázek 1: Ukázka rozvahy.....	35
Obrázek 2: Ukázka Výkazu zisku a ztrát.....	36

1 Úvod

Obec jako územní samospráva je základní samostatnou jednotkou v systému veřejné správy. Je specifický subjekt, který vystupuje jako právnická osoba a do jisté míry se chová jako podnikový subjekt. Disponuje určitým majetkem, se kterým hospodáří s péčí řádného hospodáře a má snahu jej zmnožit. Hlavním posláním územní samosprávy v systému veřejné správy je zajistit veřejné statky v dostatečné míře a kvalitě obyvatelům, kteří žijí na daném území. Úskalí zajištění potřebných statků obyvatelům je, že každý obyvateľ má jinou představu o kvalitě, množství a potřebnosti daného statku. Obec je finančně závislá na přerozdělování prostředků ze strany státu do územního rozpočtu, které do značné míry nemá možnost ovlivnit. Možností, jak zvýšit její příjem je vlastní podnikatelská činnost, vytvoření vhodných podmínek pro podnikání obyvatel a tím zvýšení daně z fyzických a právnických osob, z pokut a poplatků nebo také poskytnutím úvěru a získáváním úroků. Čím vyšší příjem obec sama generuje, tím méně je závislá na transferech ze strany státu. Téma je důležité díky dynamice hospodaření a fungování obce, jejíž vedení se pravidelně mění a také závislost způsobu přerozdělování prostředků, které se ze strany státu kontinuálně mění. Každá obec a každá administrativa má vlastní představy o hospodaření a stylu řízení obce. Všechny však musí dbát o zdravý a perspektivní rozvoj města. Z toho důvodu je zajímavé rozebrat konkrétní obec a zjistit, zda její styl hospodaření vede k rozvoji obce a blahobytu místních obyvatel.

1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit hospodaření města Rýmařov pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy v letech 2015 - 2019. Na základě zjištěných výsledků navrhnout doporučení pro další rozvoj obce i s ohledem na čerpání finančních zdrojů či realizace investičních aktivit.

1.2 Metodika

1.2.1 Postup

- 1) Výběr tématu bakalářské práce
- 2) Stanovení cíle práce
- 3) Primární výběr publikací zabývajících se daným tématem a projití problematiky
- 4) Vypracování osnovy práce
- 5) Sekundární výběr publikací
- 6) Studium shromážděných materiálu pro sepsání dosavadního poznání
- 7) Výběr ukazatelů a metod pro finanční analýzu
- 8) Získání a zpracování dat ze závěrečných účtů města, Rozvahy a Výkazu zisku a ztrát
- 9) Úvodní informace o obci
- 10) Výpočet ukazatelů a porovnání výsledků s doporučenými hodnotami autorů
- 11) Shrnutí výsledků
- 12) Závěr a doporučení či návrhy pro další rozvoj obce

1.2.2 Metody

Rozbor problematiky bude spočívat ve studiu odborné literatury a zpracování výtahu dosavadního poznání, horizontální a vertikální analýzy dat z účetních výkazů a závěrečných účtů, tvorbě tabulek a grafů, komparaci výsledků s doporučenými hodnotami autorů či institucí a odhalování souvislostí mezi ukazateli.

1.2.3 Tabulka vzorců

Ukazatel	Vzorec	Zdroj
Absolutní změna ukazatele	$\Delta = ukazatel_{t+1} - ukazatel_t$	MÁČE (2006)
Relativní změna ukazatele	$\Delta = \frac{ukazatel_{t+1} - ukazatel_t}{ukazatel_t} \times 100$	MÁČE (2006)
Bazický index	$Bazický\ index = \frac{ukazatel_i}{ukazatel_o}$	OTRUSINOVÁ a KUBÍČKOVÁ (2011)
Rentabilita celkového kapitálu ROA	$ROA = \frac{EBIT}{aktiva}$	KNÁPKOVÁ et al. (2017)
Rentabilita vlastního kapitálu ROE	$ROE = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$	KNÁPKOVÁ et al. (2017)
Rentabilita tržeb ROS	$ROS = \frac{zisk}{tržby}$	KNÁPKOVÁ et al. (2017)
Likvidita I. stupně	$Likvidita\ I.\ stupně = \frac{KFM + PP}{KZ}$	KNÁPKOVÁ et al. (2017)
Likvidita II. stupně	$Likvidita\ II.\ stupně = \frac{KFM + PP + KP}{KZ}$	KNÁPKOVÁ et al. (2017)
Likvidita III. stupně	$Likvidita\ III.\ stupně = \frac{\text{oběžná aktiva}}{KZ}$	KNÁPKOVÁ et al. (2017)
Celková zadluženost (%)	$celková\ zadluženost = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{aktiva celkem}} \times 100$	MÁČE (2006)
Koeficient samofinancování	$Koeficient\ samofinancování = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}}$	RŮČKOVÁ (2019)
Plnění příjmů (%)	$Plnění\ příjmů = \frac{\text{skutečné příjmy}}{\text{schválené příjmy}} \times 100$	PEKOVÁ (1997)

Plnění výdajů (%)	$\text{Plnění příjmů} = \frac{\text{schválené výdaje}}{\text{skutečné výdaje}} \times 100$	PEKOVÁ (1997)
Finanční stabilita (%)	$\text{Finanční stabilita} = \frac{\text{běžné příjmy}}{\text{celkové příjmy}} \times 100$	KRÁL (2018)
Celkové příjmy na 1 obyvatele	$\text{Celkové příjmy na obyvatele} = \frac{\text{celkové příjmy}}{\text{počet obyvatel}}$	KRÁL (2018)
Daňové příjmy na 1 obyvatele	$\text{Daňové příjmy na obyvatele} = \frac{\text{daňové příjmy}}{\text{počet obyvatel}}$	KRÁL (2018)
Celkové výdaje na 1 obyvatele	$\text{Celkové výdaje na obyvatele} = \frac{\text{celkové výdaje}}{\text{počet obyvatel}}$	KRÁL (2018)
Běžné výdaje na 1 obyvatele	$\text{Běžné výdaje na obyvatele} = \frac{\text{Běžné výdaje}}{\text{počet obyvatel}}$	KRÁL (2018)
Dluhová služba	$\text{Dluhová služba} = \frac{\text{výdaje na dluhovou službu}}{\text{dluhová základna}}$	PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ (2009)
Autarkie	$\text{Autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady na hlavní činnost}}$	OTRUSINOVÁ a KUBÍČKOVÁ (2011)

Zkratky:

EBIT – zisk před úroky a zdaněním (ang. Earnings before Interest and Taxes)

KFM – krátkodobý finanční majetek

PP – peněžní prostředky

KZ – krátkodobé závazky

1.2.4 Datová základna

Nejzákladnější publikace využívané pro studium je Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek od autorky Otrusinové (2011), dále Hospodaření a finance územní samosprávy od autorky Pekové (2004) a také Finanční analýza obchodních a státních organizací od autora Máče (2006).

Mezi nezbytné zdroje dat pro analýzu jsou účetní výkazy Rozvaha a Výkaz zisku a ztrát společně se závěrečnými účty města.

Využívají se také internetové zdroje, zejména data z Českého statistického úřadu a Ministerstva financí České republiky nebo oficiálních stránek města Rýmařov.

Zajímavě zpracované téma má Král Matěj a jeho závěrečná diplomová práce na téma „Hodnocení finančního zdraví obce“ (2018)

Časový harmonogram práce:

- Přehled řešené problematiky: II.- VI. 2020
- Cíl práce a metodika: do X. 2020
- Informace o podniku a základní rozbor dat: do XII. 2020
- Analýzy dat a základní výsledky: II. 2021
- Závěrečné hodnocení a návrhy: III. 2021

2 Teoretická východiska

2.1 Veřejná správa

Dle funkčního pojetí lze veřejnou správu charakterizovat jako soubor uvědomělých činností, jejichž cílem je zabezpečení úkolů ve veřejném zájmu na úrovni státu a územní samosprávy.

Dle institucionálního pojetí jde o souhrn institucí (výkonných orgánů na jednotlivých vládních úrovních), které činnost vykonávají přímo nebo zprostředkovaně. (PEKOVÁ a PILNÝ 2002)

Veřejná správa využívá prostředku veřejné moci, což představuje schopnost svrchovaně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů, nad nimiž je vždy nadřazena. Prvotní nositel moci je stát (státní moc), ten svou moc uplatňuje přímo přes moc zákonodárnou, výkonnou a soudní nebo zprostředkovaně přenesením na samosprávy nebo jiné veřejnoprávní korporace. Vedle státní moci jsou součástí veřejné moci také orgány Evropská unie a jiných mezinárodních organizací.

Podle uplatnění moci může být veřejná správa uplatňována jako vrchnostenská, tzn. formou zákazů a příkazů podle veřejného práva v mezích zákona, či jako nevrchnostenská, která využívá soukromého práva (provoz školských zařízení, zřizování nemocnic, úklid veřejných míst...). (KOUDELKA 2007)

Struktura veřejné správy:

Ze správního pohledu dle zákona č.36/1960 Sb. se veřejná správa člení na:

1. Obce s různou mírou působnosti, ve kterých fungují obecní úřady.
2. Okresy. Zde působí zvláštní státní orgány (soudy, pozemkové úřady, úřady práce...)
3. Sedm státoprávních krajů (Severomoravský, Jihomoravský, Východočeský, Severočeský, Západočeský, Jihočeský, Středočeský) a Praha.

Dle čl. 99 Ústavy č. 1/1993 Sb. se stát dělí dle samosprávy na:

1. Obce, které představují základní samosprávný celek.
2. Vyšší územně samosprávné celky, které představují 13 samosprávných krajů (Moravskoslezský, Olomoucký, Jihomoravský, Pardubický, Kraj Vysočina, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královehradecký, Středočeský) a Prahu.

Dále se stát člení na regiony soudržnosti. Ty se zavedly, aby svými parametry odpovídaly pro přijetí podpory Evropské unie pro méně rozvinuté oblasti (NUTS 2 - od 800 000 do 3 000 000 obyvatel). (KOUDELKA 2007)

2.1.1 Samospráva

Pojem samospráva označuje způsob řízení, kdy má subjekt alespoň částečně možnost rozhodovat o svých záležitostech autonomně, relativně nezávisle na státu. Dělí se na samosprávu zájmovou, profesní (reprezentovanou komorami, např. Česká advokátní komora, Česká lékařská komora, Komora daňových poradců...) a územní. Územní lze dále rozlišovat na místní samosprávu (municipální) a samosprávu vyšších samosprávních celků (krajů). (GERLOCH *et al.* 2013)

2.1.1.1 Územní samospráva

Územní samospráva je formou veřejné vlády a její veřejné správy. Také představuje možnost občanů na samosprávu vlastního územního celku (ovšem menšího než stát). Stát tímto předává část moci na nestátní subjekt (a tím decentralizuje kompetence), který si může řešit své záležitosti sám. Zmíněný proces funguje nejen jako úleva pro stát, který nemusí vyřizovat každou záležitost, ale také jako projev demokratizace společnosti a efektivnější rozdělení veřejných statků. Posilování samosprávy a postavení obcí přispívá k vytvoření občanské společnosti. Občan dostává možnost podílet se na veřejném dění a řízení přímo nebo prostřednictvím volených orgánů. Územní samospráva vystupuje navenek jako právnická osoba. (PEKOVÁ a PILNÝ 2002)

Rozlišují se 3 systémy územní samosprávy:

- 1) Angloamerický systém – Jedná se o model úplné samosprávy, ve které se nerozlišuje státní správa a samospráva.
- 2) Francouzský systém – Tzv. dvojkolejný model. Státní správa a samospráva existují odděleně a fungují souběžně na úrovni departmentů a regionů.
- 3) Smíšený systém (středoevropský) – Samospráva i státní správa je vykonávána stejnými orgány společně, poté rozlišujeme přenesenou a samostatnou působnost. (NOVOTNÝ 2005)

2.1.1.2 Ochrana územní samosprávy

Územní samospráva je chráněna Ústavním soudem před zásahy státu. Jako právnická osoba může samospráva podat obecní ústavní stížnost, pokud dojde k porušení jejich ústavních práv (porušení vlastnictví, nespravedlivý proces), ale také má právo podat samosprávnou ústavní stížnost, ta má tu výhodu, že Ústavní soud při ní hodnotí i zákonnost zásahu státu. Samosprávnou ústavní stížnost může podat zastupitelstvo příslušné samosprávy. Stát má možnost zasahovat do územní samosprávy pouze z důvodu ochrany zákona a v mezích stanovených zákonem. Územní samospráva je také chráněna před zásahy jiných samospráv. Kraje mají zakázáno zasahovat do působnosti obce a naopak, při porušení je možno dovolat se soudní ochrany. (KOUDELKA 2007)

2.1.1.3 Majetek územní samosprávy

Důležitým předpokladem pro existenci územní samosprávy je vlastnictví majetku. O spravování majetku rozhodují volené orgány, které jsou odpovědné svým volitelům. Vlastnictví majetku významně pomáhá ke splnění úkolu územní samosprávy, a sice usilovat o příznivý rozvoj spravovaného území, jako např. zvýšení občanské vybavenosti. Existence vlastnictví majetku také podmiňuje vlastní podnikatelskou činnost, ze které plyne příjem do rozpočtu nezávislý na státu, např. prodej a pronájemem nemovitostí. Svým majetkem se územní samospráva také může zaručit při získávání úvěru. (MARKOVÁ 2000)

2.1.2 Kraje

Kraj je územní společenství obyvatel, které má samostatnou působnost v mezích stanovených zákonem. (zákon č. 129/2000 Sb. o krajích). Jedná se o veřejnoprávní korporaci a vystupuje jako právnická osoba. Úkolem kraje je zajišťovat rozvoj spravovaného území a zajištění potřeb občanů na daném území. Mezi klíčové potřeby patří dostupnost vzdělání, rozvinutá infrastruktura, péče o životní prostředí, zajištění informací a také kulturní zajištění. (MARKOVÁ 2000)

Kraj jako samosprávný celek lze zrušit nebo vytvořit pouze ústavním zákonem (byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.) (NOVOTNÝ 2005)

2.1.2.1 Orgány kraje

Hlavním orgánem kraje je krajské **zastupitelstvo**, které kraj spravuje. Zastupitelstvo je složeno ze zvolených členů při volbách do krajských zastupitelstev. Řeší nejdůležitější záležitosti kraje, mezi které patří např. rozhodování o majetkoprávních záležitostech. Zasedání zastupitelstva je libovolné, avšak musí být svoláno alespoň jednou za tři měsíce. Usnesení je platné, pokud ho odhlasovala nadpoloviční většina všech členů. Zastupitelstvo také zřizuje výbory, které mají kontrolní a iniciativní funkci. Mezi základní výbory patří odbor finanční, pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost a výbor kontrolní. Speciální výbor pro národnostní menšiny se zřizuje v případě, že se na spravovaném území nahlásí více jak 5 % obyvatel ke stejné národnosti, ovšem jiné než české.

Mezi další orgány patří rada kraje, hejtman a krajský úřad, které jsou postihnuty v zákoně č. 129/2000 Sb. o krajích.

Rada

reprezentuje výkonný orgán kraje, je odpovědná zastupitelstvu a je volena z členů zastupitelstva. Skládá se z hejtmana, jeho zástupců a členů rady. Její úkol je zajištění plnění ustanovení přijatých zastupitelstvem a příprava návrhů a bodů pro jednání zastupitelstva. Rada si také může zřizovat komise, které mají funkci jako poradní a iniciativní orgány.

Hejtman

je volen společně s jeho zástupci zastupitelstvem z řad členů rady kraje, z toho vyplývá že se hejtman a jeho zástupci zodpovídají zastupitelstvu. Zastupuje kraj a podepisuje právní předpisy týkající se kraje. Mimo jiné také odpovídá za předání informace o činnosti kraje občanům, po souhlasu ministerstva vnitra odvolává a jmenuje ředitele krajského úřadu a také má pravomoc pozastavit výkon usnesení rady v případě podezření, že je nesprávné.

Na krajském úřadě působí ředitel úřadu. Ten plní úkoly stanovené zastupitelstvem, avšak v mezích daných zákonem, nelze např. delegovat úkoly rady nebo zastupitelstva, které jsou vyhrazeny zákonem pro radu nebo zastupitelstvo. Dále se úřad dělí na oddělení a odbory. (GERLOCH *et al.* 2013)

2.1.2.2 Občané kraje

Občan kraje je fyzická osoba, která je občanem České republiky a má zapsaný trvalý pobyt v obci nebo jinde na území kraje. Občané kraje společně tvoří personální základ kraje. Podle zákona č. 129/2000 Sb. o krajích mají občané právo na samosprávu. Mezi tato práva patří

právo být zvolen do zastupitelstva a do rady kraje podle platných podmínek (zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů), právo účastnit se zasedání zastupitelstev, vyjadřovat svůj názor na projednávané záležitosti, podávat návrhy zastupitelstvu a radě, nahlížet do zápisů ze zasedání a pořizovat si z nich poznámky, nahlížet do rozpočtu kraje za uplynulý kalendářní rok a hlasovat v referendu. (SVOBODA 2000)

2.1.2.3 Hospodaření a majetek kraje

Při vzniku kraje musí stát vyčlenit část ze svého vlastnictví a přenechat ho ke správě a vlastnictví kraji. S předaným majetkem přechází také práva, povinnosti s ním spojené, a to podle zákona č. 157/2000 Sb. o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů. Jsou to věci, které do té doby byly spravovány státními příspěvkovými organizacemi nebo organizačními složkami státu. Každá operace musí být písemně doložena, obsahovat název a sídlo organizace nebo organizační složky státu, musí být vymezena práva a závazky, které měli příslušné subjekty před předáním, nemovité věci musí nést údaje pro zapsání do katastru nemovitostí, datum vydání a účinnosti rozhodnutí a razítko ústředního správního úřadu. Celková hodnota je zjištěna na základě mimořádné inventarizace. (MARKOVÁ 2000)

Hospodaření krajů je klíčovým prvkem pro samosprávu. Kraj hospodaří s vlastním majetkem, na vlastní účet a nese za něj zodpovědnost. Má povinnost využívat majetek účelně a hospodárně, pro plnění jeho úkolů a zájmů a vést jeho evidenci. Kraj má také povinnost ve vlastním zájmu svůj majetek chránit před poškozením, zneužitím, zničením a odcizením, včas uplatnit právo na náhradu škody a včas vymáhat závazky, aby nedošlo k jejich promlčení. Každý rok také kraj musí zrevidovat své hospodaření auditem za předešlý kalendářní rok. Výsledky z nálezu musí projednat zastupitelstvo do 30. června dalšího roku. V případě nalezení nesrovnalostí zastupitelstvo přijme kroky k nápravě. (NOVOTNÝ 2005)

2.1.2.4 Spolupráce krajů

Navazování spolupráce mezi kraji nese své výhody, zejména zefektivnění vykonávání samosprávy, popřípadě vytvoření jednotného přístupu k řešení problému. Kraje se nemají možnost sdružovat, být členy občanského sdružení ani svazku obcí. Spolupráce může být vytvořena prostřednictvím smlouvy uzavřené za účelem plnění některých úkolů nebo prostřednictvím zákonné úpravy pro sdružení právnických osob a o smlouvě o sdružení. (KOUDELKA 2007)

Kraj může navazovat i jiné typy spolupráce, než v rámci krajů. Spolupráce kraje s obcí se řídí stejnými principy jako kraj s krajem. V případě spolupráce s fyzickými a právníckými osobami se řídí podle ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právníckých osob a také se řídí dle smlouvy o sdružení. Lze realizovat i mezinárodní spolupráci, především díky snaze o integraci v států a rozvíjení mezinárodní spolupráce v rámci Evropské unie, ovšem náplň spolupráce musí souviset s činností v rámci samostatné působnosti kraje. (SVOBODA 2000)

2.2 Obec

Dle Ústavy České republiky v článku 99 jsou obce základními územními samosprávnými celky. Vymezuje se jako společenství občanů, kteří žijí na vymezeném územním celku (katastrální území). (GERLOCH *et al.* 2013)

Na obce může mít dva úhly pohledu, které se prolínají, nikoli vylučují. Jeden úhel pohledu vnímá obci jako koncept *Gemeinschaft*, ten vychází ze sousedské pospolitosti a kolektivní sounáležitosti lidí. Funguje zde zejména princip solidarity a altruismu. Druhý koncept *Gesellschaft*, který je výkonově orientovaný, zdůrazňuje hlavně racionalitu, efektivitu a individualitu (lidí se sdružují za účelem vytvoření zisku, ale důvěrnější vztahy nerozvíjejí). (BALÍK 2009)

Právně je obec zřízena jako veřejnoprávní korporace, vystupuje tedy jako právnícká osoba a je zavázána plnit veřejnoprávní úkoly. Také má právo vlastnit majetek a hospodařit s ním. Souhrnně bychom řekli, že mezi charakteristické znaky obce patří vlastní samosprávné území, občanská základna obce, vlastní majetek a hospodaření s ním, soustava orgánů obce a právní subjektivita. (KOUDELKA a Občanské sdružení pro region (Rosice, Brno-venkov, Česko) a Česko 2006)

Obce se dělí na města, městyse a ostatní obce, podle velikosti obce, počtu obyvatel a občanské vybavenosti obce. Aby obec získala statut města nebo městyse, musí podat žádost předsedovi poslanecké sněmovny, který po vyjádření vlády může stanovit obec městem. Podmínky, za kterých se obce může stát městem jsou stanoveny v zákoně 128/2000 Sb. o obcích podle §3. Zvláštním typem měst jsou statutární města. Ta mají právo segmentovat se na městské části nebo městské obvody, které disponují vlastními orgány samosprávy. (GERLOCH *et al.* 2013)

2.2.1 Působnost obce

Obec působí na určitém místě, na jistý okruh lidí, v daném čase a řeší věcné záležitosti. Z toho vyplývá, že působnost má územní, osobní, časový a věcný rozměr. Může se stát, že dojde ke konfliktu o územní příslušnost mezi obcemi navzájem, obcí a krajem nebo obcí a státem. Tento konflikt se nazývá „kompetenční konflikt“ a může nabývat dvou podob. **Pozitivní**, ve kterém dva či více orgánů obhajují svou příslušnost k území nebo **negativní**, kde se ani jedna strana necítí k rozhodování nad diskutovaným územím. V obou variantách rozhoduje Nejvyšší správní soud. Jestliže dojde ke konfliktu mezi obcí a soudem, bude již rozhodovat Zvláštní senát při Nejvyšším správním soudu. V krajním případě, pokud z nějakého důvodu nenáleží rozhodnout ani Zvláštnímu senátu, ani Nejvyššímu správnímu soudu, rozhoduje Ústavní soud v Brně. (KOUDELKA a Občanské sdružení pro region (Rosice, Brno-venkov, Česko) a Česko 2006)

2.2.2 Orgány obce

Obec jako veřejnoprávní korporace interaguje s vnějším prostředím pouze svými orgány. Orgány mohou komunikovat písemně i ústně. Nejsou vázány povinností komunikovat písemně, pokud právní předpis nestanoví jinak. V obci jako samosprávě je uplatňován princip vlády sněmu (shromáždění) na rozdíl od státu, kde dochází k tvoření orgánů na základě dělby moci (zákonodárná, výkonná, soudní). Orgány územní samosprávy jsou odpovědné nejvyššímu orgánu a jsou svým složením na něj vázané. (KOUDELKA a Občanské sdružení pro region (Rosice, Brno-venkov, Česko) a Česko 2006)

Zákonem dané orgány obce jsou: zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad, zvláštní orgán obce. Podle typu obce se mění název příslušných orgánů. Město má zastupitelstvo města, radu města, starostu, městský úřad a zvláštní orgán města. Pro statutární město platí názvosloví: zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgán města. (zákon o obcích č. 128/2000 Sb.) (NOVOTNÝ 2005)

2.2.2.1 Zastupitelstvo

Z pohledu územní samosprávy jde o nejdůležitější orgán obce. Představuje volený orgán a má za úkol rozhodovat ve věcech, které patří do samostatné působnosti obce. (GERLOCH *et al.* 2013)

Má možnost rozhodovat i ve věcech přenesené působnosti, ale pouze pokud tak stanoví zákon o obcích, popřípadě zvláštní zákon. Počet členů se odvíjí od počtu obyvatel a plochy územního samosprávného území. Krajní meze počtu členů zastupitelstva jsou: obce do 500 obyvatel volí 5 až 9 členů a obce nad 150 000 obyvatel 35 až max. 55 členů. (MARKOVÁ 2000)

Přesný počet členů stanoví stávající zastupitelstvo pro příští volební období. Členové nejsou uvolněni ze svého zaměstnání, byť se jedná o veřejnou funkci. Zastupitelstvo je také oprávněno vydávat obecně závazné vyhlášky a vytvářet výbory a komise jako kontrolní a iniciativní orgány. Vždy však musí vytvořit finanční a kontrolní výbor. V případě, že se při posledním sčítání lidu hlásí k určité menšině více jak 10 % obyvatel, zřizuje zastupitelstvo výbor pro národnostní menšiny. Frekvence zasedání je na uvážení zastupitelstva, nejdéle se však musí sejít za tři měsíce od posledního zasedání. (GERLOCH *et al.* 2013)

2.2.2.2 Rada

Jako výkonný orgán obce v samostatné působnosti se rada zodpovídá zastupitelstvu. V rámci přenesené působnosti rozhoduje pouze pokud tak uloží zákon. Radu tvoří starosta, místostarostové a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet se pohybuje v rozmezí od 5 do 11 členů. Pokud má zastupitelstvo do 15 členů, rada se nevolí. Na rozdíl od zasedání zastupitelstva, zasedání rady není veřejné. Schůze se účastní členové rady, tajemník obecního úřadu a popřípadě přizvaný člen. Rada je usnášení schopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů. Z každého jednání rady je sepsán zápis schůze, který je podepsán starostou a místostarostou, popřípadě radním. (NOVOTNÝ 2005).

Zápis uvádí počet přítomných členů, schválený pořad schůze, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení.

Rada předkládá návrhy na jednání zastupitelstva a dohlíží na správné plnění již přijatých usnesení. (Parlament České republiky 2000)

2.2.2.3 Starosta

Starosta se svými místostarosty je volený zastupitelstvem obce a musí být občanem České republiky. Zastupitelstvo je také oprávněno starostu i místostarosty odvolat. Pokud se tak stane, přijdou i o mandáty na členy rady. (SVOBODA 2000)

Starosta zastupuje obec navenek, svolává a vede jednání zastupitelstva a rady obce, podepisuje zápis z jednání zastupitelstva a rady, podepisuje právní předpisy obce a také

usnesení zastupitelstva a rady. Zastupitelstvo volí jednoho či více místostarostů, kteří zastupují starostu v případě jeho nepřítomnosti a jednají v gesci starosty. (MARKOVÁ 2000)

K pravomocem členů zastupitelstva a rady má starosta navíc pravomoc např.: pozastavit proces usnesení rady, domnívá-li se, že je nesprávné, jmenovat bezpečnostní radu, přijmout rezignaci člena zastupitelstva, být přednostou povodňové komise, objednávat přezkoumání hospodaření obce, vydávat nařízení obce, zřizovat a rozpouštět odbory, stanovit počet zaměstnanců na obecním úřadu aj. (NOVOTNÝ 2005)

2.2.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad sídlí na území obce, v jedné nebo více budovách. Personální složení zahrnuje v čele starostu, dále místostarosty, tajemníka obecního úřadu a další zaměstnance na obecním úřadě. V každé obci musí být vždy však minimálně starosta a místostarosta. Rada obce rozhoduje, jestli zřídí, a pokud ano tak jaké, odbory a oddělení. Cílem obecního úřadu je plnit úkoly, které mu stanoví zastupitelstvo a rada, vykonávat státní správu (kromě věcí které má v gesci zastupitelstvo a rada) a přispívat k plynulejšímu chodu komisí a odborů. Obecní úřad má povinnost zřizovat úřední desku, mít alespoň jeden výtisk sbírky zákonů a Věstník právních předpisů kraje na půdě úřadu, které musí být přístupné pro veřejnost. (KOUDELKA a Občanské sdružení pro region (Rosice, Brno-venkov, Česko) a Česko 2006)

2.2.2.5 Tajemník obecního úřadu

Tajemník se zřizuje povinně v obcích s rozšířenou působností a na pověřeném obecním úřadě, v ostatních obcích je zřízení možné, ale nepovinné. Nový tajemník musí být odsouhlasen ředitelem krajského úřadu a poté jmenován starostou obce. Jeho platové ohodnocení stanovuje starosta a řídí se podle stanovených předpisů. Funkcí tajemníka je plnění úkolů zadané zastupitelstvem, radou a starostou, kterému je odpovědný a zabezpečuje výkon spojený s přenesenou působností (kromě věcí, které jsou dle zákona v gesci rady nebo zvláštního orgánu). Bez tajemníka je tajemníková úloha přenesena na starostu. Vystupuje jako vedoucí úřadu, vydává pracovní, skartační a spisový řád a vnitřní směrnice (pokud tak neučiní rada). Jako jediný zaměstnanec úřadu má poradní hlas na jednání rady a zastupitelstva. (NOVOTNÝ 2005)

2.2.2.6 Zvláštní orgány

Zákon stanovuje případy, kdy se zakládají zvláštní orgány. Starosta ustanovuje zvláštní orgány, též jmenuje a odvolává jejich členy a může se sám stát jejím předním členem a vést ho. Jinak je v čele osoba, která je speciálně odborně způsobilá. Mezi zvláštní orgány můžeme zařadit krizový štáb, povodňovou komisi nebo přestupkovou komisi. Přestupková komise musí mít alespoň tři členy v čele s osobou právnicky vzdělanou a má za úkol řešit přestupky, které má obec kompetenci řešit. (KOUDELKA a Občanské sdružení pro region (Rosice, Brno-venkov, Česko) a Česko 2006)

2.2.3 Spolupráce obcí

Obce se nemají možnost sdružovat, mají ovšem možnost vytvářet spolupráce. Spolupráce vznikají na bázi uzavřené smlouvy k plnění určitého úkolu nebo může nabývat formy vytvoření dobrovolného svazku obcí nebo mohou obce společně založit právnickou osobu. Smlouvy, vznikající za účelem plnění určitých úkolů a mají své náležitosti. Každá taková smlouva musí být sepsaná v dokumentu a musí projít schválením zastupitelstvy obcí, kterých se smlouva týká. Ve smlouvě musí být vymezení aktéři smlouvy, definován předmět spolupráce a její rozměr, práva a povinnosti obou stran, definovány podmínky odstupu od smlouvy a případný systém vypořádání majetku a je-li spolupráce založena za účelem vybudování stavby, je třeba definovat po dokončení i její užívání. (MARKOVÁ 2000)

2.3 Rozpočet obce

Rozpočet obce jako územního samosprávného celku bývá definován jako decentralizovaný peněžní fond, jehož donory jsou peníze z rozdělení z rozpočtové soustavy státu a také příjem z vlastních činností např. pronájem majetku. (PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ 2009)

Chápe se jako jeden ze základních nástrojů pro ekonomickou stabilizaci obce. Obec musí znát své peněžní toky a podle nich správně alokovat své zdroje. Dlouhodobě by bylo neudržitelné, pokud by obec měla vyšší výdaje než příjmy, proto musí šetrně hospodařit s majetkem který má, používat investice jako cestu k příjmu, který není závislý na státu a mít vytvořený plán do budoucna. (MARKOVÁ 2000)

Sestavuje se vždy roční rozpočet, ten je totožný s kalendářním rokem podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

(rozpočtová pravidla). Rozpočet pro nadcházející rok se opírá o tzv. rozpočtové výhledy. Není pravidlem, že by rozpočet přebíral důsledně údaje z rozpočtového výhledu. Je to dáno vlivem nevyhnutelných změn, které při časovém rozlišení nutně nastávají. Rozpočtový výhled se vypracovává na dva roky až pět let. Za takovou dobu se podmínky změnily, a je tak třeba při sestavování rozpočtu dbát na zmíněný fakt a používat rozpočtový výhled jako podklad pro vytvoření rozpočtu s přihlédnutím na nové skutečnosti a nejnovější fakta. (PETEROVÁ 2016)

Slouží též jako nástroj uplatňování municipální politiky. Zvolení členové zastupitelstva jsou hlasy lidu, který má nějaké požadavky, s nimiž volí své zastupitele. Rozpočet tak hraje významnou roli také v plnění předvolebních slibů přes distribuci prostředků tam, kde je potřebují, potažmo chtějí občané obce. (PEKOVÁ 2004)

Z bilančního zaměření se jedná o bilanci mezi příjmy a výdaji a tím vyjádření hospodaření územní samosprávy

Je-li stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období vyšší než na začátku období, lze vytvořit finanční rezervu. Nastane-li však situace, kdy jsou peněžní prostředky na konci období nižší než na začátku, musí obec brát z rezerv, aby vyrovnala rozpočtovou bilanci. Některé typy příjmů jako dotace nebo daňové příjmy přichází do obce s časovým odstupem, až pro následující rozpočtové období. V takovém případě čerpá obec z rezerv a pokud nemá vytvořené rezervy, je nucena využít jiných prostředků dorovnání bilance, např. úvěru. (PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ 2009)

2.3.1 Funkce rozpočtu

Peková (2004) rozlišuje 3 základní funkce rozpočtu:

1. **Alokační:** Které se skládají z výdajů na nákup služeb od soukromých subjektů, např. formou veřejné zakázky, k zajištění lokálních veřejných statků nebo na uhrazení ztráty vlastních podniků, které samospráva založila. Zahrnujeme zde výdaje na služby v oblasti školství, zdravotnictví, sociálního bydlení, sociální péče, zajištění bezpečnosti atd.
2. **Redistribuční:** Které mají formu finančních transferů pro sociálně slabší skupiny obyvatel. Má ovšem doplňkový charakter. Hlavní příspěvek plyne sociálně slabším skupinám ze státního rozpočtu.

3. **Stabilizační:** Výdaje do činností, které mají potenciál vytvářet pracovní příležitosti (zvyšovat ekonomický potenciál) a tím snižovat nezaměstnanost v územní samosprávě, rozvíjet ekonomickou situaci a stabilizovat tak samosprávné území. (PEKOVÁ 2004)

2.3.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je stanovený postup pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtu, který se řídí určitými pravidly a zásadami. (PAŘÍZKOVÁ a Masarykova univerzita 2008)

2.3.2.1 Fáze rozpočtového procesu:

1. Výkonné orgány, které jsou zodpovědné za sestavení rozpočtu vypracují **návrh** územního rozpočtu.
2. **Projednání** návrhu rozpočtu v poradních a voleném orgánu a jeho **schválení** voleným orgánem.
3. Po úspěšném schválení může docházet k **plnění** rozpočtu. Zodpovědnost za plnění připadá na výkonné orgány.
4. Výkonné orgány průběžně **dohlíží** na správné plnění rozpočtu.
5. výkonný orgán po určitém čase sepiše zprávu o **skutečném plnění** stanoveného rozpočtu, kterou poradní a výkonné orgány projednávají a provádí kontrolu.(PEKOVÁ 2011)

Jednotlivé složky rozpočtového procesu musí dodržovat zásady:

- a) **Každoročního sestavování a schvalování:** rozpočtové prostředky se musí využít pro rok, na který jsou určeny. Peková (2011) dodává, že pokud nedojde ke schválení rozpočtu před započítáním rozpočtového období, řídí se územní samospráva podle rozpočtového provizoria. Tzn. buď se převezme část skutečného plánu z minulého rozpočtového období nebo se řídí podle plánovaného rozpočtu, výše uvedené možnosti jsou rozhodnuty zastupitelstvem.
- b) **Reálnosti a pravdivosti:** rozpočet musí být sestavován na základě ekonomické analýzy, také má být opřený o věrohodný odhad budoucího vývoje obce. Dalším možným procesem, který pomáhá při sestavování rozpočtu je výpočet spodní hodnoty příjmu obce, tj. minimální hodnota příjmů, které jsou třeba na zaplacení

výdajů. V relaci na stanovení nejnižších příjmů se stanovuje horní hodnota nepřekročitelných výdajů.

- c) **Účelovosti:** peněžní prostředky jsou použity pro naplnění potřeb obyvatel a pro zajištění bezproblémového chodu územní samosprávy.
- d) **Úplnosti a jednoznačnosti:** využívá se rozpočtové skladby, která zajišťuje srozumitelnost a přehlednost rozpočtové soustavy.
- e) **Dlouhodobé vyrovnanosti:** pokud si to finanční politika žádá, lze uplatnit deficitní financování v krátkém období. Dlouhodobě by ovšem obec spěla k bankrotu.
- f) **Publicity:** Rozpočet je sestavován zastupitelstvem, které jej projednává a schvaluje na veřejném zasedání zastupitelstva. (PAŘÍZKOVÁ a Masarykova univerzita 2008)

Příjmy a výdaje se povinně třídí dle rozpočtové skladby, která se dělí na běžnou a kapitálovou složku.

2.3.2.2 Rozpočtová skladba

Běžná část rozpočtu

Znázorňuje bilanci běžných příjmů a běžných výdajů. Výhodou položek běžné části rozpočtu je, že se zpravidla každoročně opakují, a tak je možné s nimi plánovat. Užití běžných příjmů by mělo jít na zaplacení provozních výdajů obce, nikoliv jako investiční prostředek. Je vhodné, aby se běžná část sestavovala jako vyrovnaná, lépe přebytková. Pokud by došlo na situaci, že by rozpočet byl dlouhodobě deficitní, spěla by obec do finančních problémů.

Příjmy běžného rozpočtu:

1. Daňové: svěřené daně, sdílené daně, místní daně, správní poplatky
2. Nedaňové: uživatelské poplatky a služby, příjmy z pronájmu majetku, příjmy od vlastních neziskových organizací, zisk z podnikání, ostatní
3. Přijaté transfery: neinvestiční dotace ze státního rozpočtu, neinvestiční dotace ze státních fondů, od územních rozpočtů, ostatní běžné příjmy.

Výdaje běžného rozpočtu:

Obsahují výdaje na veřejnou správu, výdaje na veřejný pořádek, na vzdělání, péči o zdraví, na bydlení, na komunální služby, na podnikání, ostatní běžné výdaje, placené úroky a běžné dotace jiným rozpočtům.

Kapitálová část rozpočtu

Finanční prostředky kapitálové části se používají na investice. Charakteristická je doba, po kterou se provádí investiční činnost, ta většinou probíhá v delším období překračující jeden rok. Jedná se o neopakovatelnou událost v rámci konkrétní investice.

Příjmy kapitálové části rozpočtu:

Mezi příjmy kapitálového charakteru se řadí prodej majetku, přijaté dotace z rozpočtové soustavy určené na investice, příjmy z investičních úvěrů, příjmy z emise vlastních obligací, dary na investice a přebytek běžné části rozpočtu.

Výdaje kapitálové části rozpočtu:

Představují výdaje na investice, kapitálové dotace jiným rozpočtům, na nákup akcií a obligací, poskytování úvěrů, plnění závazků ve formě dlouhodobých pohledávek (splátka úvěru), na krytí deficitu běžné části rozpočtu. (PEKOVÁ 2011)

Třídění příjmů a výdajů musí respektovat určité zásady. Jedná se o zásady:

1. **Jednotnosti a závaznosti:** jednotná rozpočtová skladba se uplatňuje v rámci celé rozpočtové soustavy. Třídění položek v rozpočtu je závazné a pro každou položku je vymezené konkrétní místo.
2. **Stability třídění rozpočtů:** struktura rozpočtu se v čase příliš nemění. Díky stabilní struktuře lze provádět ekonomické analýzy, srovnávat jednotlivé rozpočty a stejná identifikace také usnadňuje práci finančním pracovníkům při zpracování dat.
3. **Srozumitelnosti:** rozpočtová skladba přesně a srozumitelně definuje jednotlivé položky, aby nedošlo k rozdílné interpretaci obsahu položek.
4. **Kompatibilitu:** je třeba zabezpečit kompatibilitu s mezinárodními statistickými standardy pro srovnatelnost a transparentnost. (PAŘÍZKOVÁ a Masarykova univerzita 2008)

2.4 Příjmy a výdaje

Dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě se příjmy a výdaje třídí z pěti hledisek:

Druhové: jsou seřazené od nejvyšší jednotky, kterou představuje rozpočtová třída, ta se dále dělí na rozpočtové seskupení položek, podseskupení rozpočtových položek a konečně na rozpočtovou jednotku.

Položky rozpočtových tříd jsou následující:

Daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté dotace, běžní výdaje, kapitálové výdaje a financování.

Odvětvové: se třídí podle odvětví, to znamená podle druhu činnosti, ze které plynou příjmy nebo na kterou směřují výdaje; podle zaměření právního subjektu kterému organizace uděluje finanční prostředky na jeho podporu nebo podle zaměření právního subjektu, který finanční prostředky, které organizace získává jako příjmy, organizaci poukazuje nebo odevzdává. Z odvětvového hlediska se příjmy a výdaje člení v nejvyšší úrovni na skupiny, dále na oddíly, pododdíly a konečně paragrafy. Mezi rozpočtové skupiny patří:

Zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochrana a všeobecná veřejná správa a služby.

Konsolidační: je důležité pro zachování skutečnosti údajů o příjmech a výdajích, vyjadřují interní přesuny peněžních prostředků v rámci jednotky. Příjmy a výdaje se z konsolidačního hlediska dělí na záznamové jednotky, které jsou následující:

Převody uvnitř peněžního fondu, dotace přijaté z území jiného okresu, splátky půjčených prostředků přijatých z území jiného okresu, dotace poskytnuté na území jiného okresu a půjčené prostředky poskytnuté na území jiného okresu, dotace přijaté z území jiného kraje, splátky půjčených prostředků přijaté z území jiného kraje, dotace poskytnuté na území jiného kraje a půjčené prostředky poskytnuté na území jiného kraje.

Zdrojové třídění je složeno z:

1. Pokladového třídění: dělení z hlediska podkladu pro změnu rozpočtu. Třídí se na podkladové jednotky.
2. Prostorového třídění: podle územního rozpočtu, státního rozpočtu a rozpočtu státních fondů. Třídí se na prostorové jednotky.
3. Nástrojového třídění: podle zdroje příjmů a výdajů; může se tak dít z tuzemska, rozpočtu Evropské unie, z jiných peněžních prostředků ze zahraničí, z peněžních fondů organizace Severoatlantické smlouvy, aj.

Transferové: se třídí podle účelu transferů, a ze které kapitoly nebo ze kterého státního fondu nebo Národního fondu je transfer poskytován. (PETEROVÁ 2016)

2.4.1 Příjmy

Pro obec znamenají příjmy nejdůležitější prostředek pro zabezpečování veřejných statků, rozvoj obce a jejího území, podporu sociálně slabších lidí a celkový bezproblémový chod obce. Příjmy můžeme rozdělit na ty, které jsou vratné, tzn. musí se vyplácet zpět, a nevratné, které tvoří hlavní zdroj finančních prostředků pro financování místních potřeb. Finanční vztahy nevratných příjmů fungují na bázi nedobrovolnosti, nenávratnosti a neekvivalence. Patří do nich příjmy daňové, nedaňové a transfery a dotace. (PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ 2009)

2.4.1.1 Daňové příjmy

Speciální zákon definuje rozpočtové určení daní, které určuje druhy daní, jejichž výnosy jsou určeny přímo územním samosprávám nazývané svěřené daně. Zákon také stanovuje podíl z vybraných daní pro stát, které stát odesílá obcím nebo krajům do rozpočtu, v takovém případě mluvíme o sdílených daních. (PEKOVÁ 2011)

2.4.1.2 Nedaňové

Obecně se jedná o doplňkové příjmy, které vychází ze vlastní ekonomické činnosti obce. Z hlavní části se jedná o **poplatky**, které si obec uplatňuje, jsou to zejména uživatelské poplatky jako vodné, stočné, poplatky za stravování ve školních jídelnách, hřbitovní poplatky, odvoz odpadu aj. Do nedaňových příjmů se také započítávají pokuty, pronájem majetku, úroky z poskytnutých úvěrů a realizace finančního majetku. (PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ 2009)

2.4.1.3 Transfery a dotace

Jelikož územní samospráva (v našem případě obce) nezvládne fungovat pouze z vlastních příjmů, je závislá na přerozdělení prostředků ze strany státu. Peněžní prostředky z transferů a dotací se používají převážně na zajišťování veřejných statků pro obyvatele, ale i na podporu podnikatelských investičních činností. Vyšší objem transferů a dotací umožňuje mít centrální vládě větší kontrolu nad činností územních samospráv, nicméně tím také klesá snaha obcí o hospodárnější využívání finančních prostředků, kterými disponuje, a klesá pro ni důležitost hospodaření s vlastními příjmy. Kvůli zmíněné tendenci se v posledních letech projevuje snaha o zvýšení soběstačnosti územních rozpočtů. Dotace rozlišujeme podle toho, zda jsou použity na financování běžných, opakujících se potřeb; ty nazýváme **běžné dotace**,

nebo zda jsou použity na neopakující se investiční účely, které nazýváme **kapitálové dotace**. (PEKOVÁ 2004)

2.4.1.4 Návratné zdroje

Jedná se o zdroje, které jsou územní samosprávy povinny splácet věřitelům. Využívají je zejména na financování kapitálových výdajů (převážně střednědobých až dlouhodobých investic). Předmětem investice může být entita, která generuje příjem, u takové investice je třeba předem propočítat, jak velký příjem je schopna generovat a zdali stačí na pokrytí splátky dluhu a provozních nákladů. Nastane-li situace, kdy generované příjmy nestačí krýt náklady a splátku úvěru, musí obec rozdíl, který zbývá, doplatit z běžného rozpočtu.

Existují 3 základní zdroje návratných příjmů:

1. **Úvěry** – První možnou cestou, jak získat návratné finanční prostředky je půjčka od komerční banky nebo od speciální instituce, která půjčuje pouze územním samosprávám, a to za nižší úroky, než v komerční bance.
2. **Emise komunálních obligací nebo akcií** – pro malé množství emisí nemá smysl, protože poplatky za emise jsou vysoké a mohou převýšit výnos.
3. **Návratné půjčky a finanční výpomoci** – od jiných subjektů, např. od vyšší územní samosprávy. (PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ 2009)

2.4.2 Výdaje

Územní samosprávy mají stále větší úlohu v zabezpečování veřejných statků. Je tomu dáno tendencí decentralizace veřejné správy, tzn. přenesení kompetencí a odpovědností ze státu na územní samosprávy a posílení jejich finanční soběstačnosti. (PEKOVÁ 2004)

Rozpočtová skladba určuje podrobně členění výdajů. Dalšími hledisky může být:

Hledisko rozpočtového plánování

Se dělí na plánované a neplánované. **Plánované** výdaje jsou takové, které se každoročně běžně opakují a jsou to například výdaje na provoz škol, výplaty zaměstnancům, provoz sociálních zařízení, provoz vlastní správy atd. Patří sem i investice, které musí být naplánované. **Neplánované** výdaje mají charakter nahodilosti. Jde o výdaje, které se vyskytnou v průběhu rozpočtového roku a také musí být zafinancovány, proto je třeba vytvořit rozpočtové rezervy. Jedná se zejména o škody napáchané živelnými pohromami a

finanční pomoci občanům zasaženými živelnou pohromou, ale také sankční výdaje.(PEKOVÁ 2011)

Ekonomické hledisko

Nám rozděluje výdaje na běžné a kapitálové. **Běžné výdaje** jsou opakované a financují obvyklé potřeby. Do kategorie běžných výdajů patří sociální dávky, nákup vody, materiálu, paliv, energie, služeb a platy zaměstnanců.

Na druhé straně stojí **kapitálové výdaje**, ty slouží k financování dlouhodobých projektů a potřeb, které mají dobu trvání více jak jeden rok.(PROVAZNÍKOVÁ a SEDLÁČKOVÁ 2009)

Podle funkcí veřejných financí rozdělujeme na: alokační, redistribuční a stabilizační.

Funkce jsou již popsány výše v sekci Rozpočet obce.

2.5 Finanční výkaznictví

Účetní výkazy jsou klíčové pro zdroj informací a analýzu různých ukazatelů, které dávají vědět o finančně-majetkovém zdraví zkoumaného subjektu. Jsou to veřejně dostupné dokumenty, které jsou zveřejňovány v obchodním rejstříku. Povinnost sestavit účetní uzávěrku mají právnické osoby jedenkrát do roka.

Základními zveřejněnými výkazy jsou Rozvaha a Výkaz zisku a ztrát, které mají jasně a závazně danou strukturu vydanou Ministerstvem financí. (RŮČKOVÁ 2019)

2.5.1 Rozvaha

Rozvaha nám ukazuje, jakým majetkem subjekt disponuje a jaké jsou zdroje krytí daného majetku. Sestavuje se k určitému datu, většinou k posledními dni roku, a musí v ní platit bilanční rovnost – tzn. aktiva (majetek) se rovnají pasivům (zdrojům financování). Majetek se zachycuje ve statické podobě, to znamená ve stavu majetku v okamžiku účetní uzávěrky. Z výkazu můžeme vysledovat majetkovou situaci podniku, tím máme na mysli, v jakých aktivech je vázán, jak je opotřeben, na kolik je oceněn atd. Aktiva musela být nějakým způsobem zafinancována a my sledujeme z jakého typu pasiv se tak stalo. Buď jsou financovaná z vlastních zdrojů (např. základní kapitál) nebo z cizích zdrojů (např. úvěr). V neposlední řadě se zajímáme o finanční situaci účetní jednotky, kde sledujeme, zda subjekt vykazoval zisky, jak s nimi nakládal a zda je schopen úhrady svých závazků. (RŮČKOVÁ 2019)

Obrázek 1: Ukázka rozvahy

Označ a		TEXT b	Číslo řádku c	Běžné účetní období			Minulé účetní období - Netto 4
				Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	
		AKTIVA CELKEM	001	4 794 562,74	- 2 458 845,32	2 335 717,42	2 370 084,35
	B.	Dlouhodobý majetek	003	3 254 104,32	- 2 458 845,32	795 259,00	942 689,00
	B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	014	3 254 104,32	- 2 458 845,32	795 259,00	942 689,00
	B. II. 2.	Hmotné movité věci a jejich soubory	018	2 200 615,00	- 1 863 845,32	336 769,68	565 199,68
	B. II. 4.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	020	756 000,00	- 595 000,00	161 000,00	80 000,00
	B. II. 4. 2.	Dospělá zvířata a jejich skupiny	022	756 000,00	- 595 000,00	161 000,00	80 000,00
	B. II. 5.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek a nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	024	297 489,32	0,00	297 489,32	297 489,32
	B. II. 5. 2.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	026	297 489,32	0,00	297 489,32	297 489,32
	C.	Oběžná aktiva	037	652 313,42	0,00	652 313,42	1 427 395,35
	C. I.	Zásoby	038	125 059,00	0,00	125 059,00	125 059,00
	C. I. 3.	Výrobky a zboží	041	3 360,00	0,00	3 360,00	3 360,00
	C. I. 3. 1.	Výrobky	042	3 360,00	0,00	3 360,00	3 360,00
	C. I. 4.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	044	121 699,00	0,00	121 699,00	121 699,00
	C. II.	Pohledávky	046	84 835,52	0,00	84 835,52	943 546,67
	C. II. 2.	Krátkodobé pohledávky	057	84 835,52	0,00	84 835,52	943 546,67
	C. II. 2. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	058	0,00	0,00	0,00	21 250,00
	C. II. 2. 4.	Pohledávky - ostatní	061	84 835,52	0,00	84 835,52	922 296,67
	C. II. 2. 4. 4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	065	10 000,00	0,00	10 000,00	10 000,00
	C. II. 2. 4. 6.	Jiné pohledávky	067	74 835,52	0,00	74 835,52	912 296,67
	C. IV.	Peněžní prostředky	071	442 418,90	0,00	442 418,90	358 789,68
	C. IV. 1.	Peněžní prostředky v pokladně	072	229 307,00	0,00	229 307,00	54 200,74
	C. IV. 2.	Peněžní prostředky na účtech	073	213 111,90	0,00	213 111,90	304 588,94
	D.	Časové rozlišení aktiv	074	888 145,00	0,00	888 145,00	0,00
	D. 3.	Příjmy příštích období	077	888 145,00	0,00	888 145,00	0,00

Zdroj: (Ministerstvo spravedlnosti České republiky 2020a)

Aktiva nabývají formu dlouhodobého majetku, oběžných aktiv a časových rozlišení aktiv. Dlouhodobý majetek (stálá aktiva) mají využitelnost přesahující jeden rok a rozlišujeme jej na hmotný, do kterého jsou zařazeny budovy, pozemky, stroje...; nehmotný, jako např. software, goodwill, ocenitelná práva a další; a finanční, kde jsou předmětem převážně investiční cenné papíry (akcie, dluhopisy). Charakteristické pro dlouhodobý majetek je, že je v čase reprodukován prostřednictvím odpisů.

Druhou formou jsou oběžná aktiva, která se v podniku spotřebují do jednoho roku. Jedná se o zásoby, pohledávky a finanční majetek.

Pasiva představují zdroje krytí aktiv (majetku). Rozlišujeme je podle toho, zda mají původ z vlastních zdrojů jako jsou základní kapitál, kapitálové fondy, fondy tvořené ze zisku, výsledek hospodaření účetního období a výsledek hospodaření minulých let; nebo z cizích zdrojů, mezi které řadíme rezervy, závazky a bankovní úvěry a výpomoci.

Časové rozlišení jak u aktiv, tak pasiv jsou přechodné účty, které se netýkají daného období. (MÁČE 2006)

2.5.2 Výkaz zisku a ztrát

Obrázek 2: Ukázka Výkazu zisku a ztrát

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY			Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky	
v plném rozsahu			"Agro KASJO, spol. s r.o."	
za období 01.01.2018 - 31.12.2018			Sídlo nebo bydliště účetní jednotky a místo podnikání liší-li se od bydliště	
Rok	Měsíc	IČ	Žitná 29	
2018	12	46678085	Hracholusky 38411	
Označ.	TEXT	Číslo řádku	Skutečnost v účetním období	
a	b	c	běžném	minulém
II.	Tržby za prodej zboží	002	496 991,36	520 157,19
A.	Výkonová spotřeba	003	1 470 031,07	1 579 574,99
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	004	1 104,95	8 736,44
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	005	600 003,62	494 129,02
A. 3.	Služby	006	868 922,50	1 076 709,53
D.	Osobní náklady	009	279 056,00	279 056,00
D. 1.	Mzdové náklady	010	207 600,00	207 600,00
D. 2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	011	71 456,00	71 456,00
D. 2. 1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	012	70 584,00	70 584,00
D. 2. 2.	Ostatní náklady	013	872,00	872,00
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	014	228 430,00	130 991,00
E. 1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	015	228 430,00	130 991,00
E. 1. 1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé	016	228 430,00	130 991,00
III.	Ostatní provozní výnosy	020	1 505 057,43	1 659 650,05
III. 3.	Jiné provozní výnosy	023	1 505 057,43	1 659 650,05
F.	Ostatní provozní náklady	024	25 108,38	4 812,00
F. 3.	Daně a poplatky	027	475,00	0,00
F. 5.	Jiné provozní náklady	029	24 633,38	4 812,00
* Provozní výsledek hospodaření (+/-)		030	- 576,66	185 373,25

Zdroj: (Ministerstvo spravedlnosti České republiky 2020b)

Dle Růčkové (2019), je Výkaz zisku a ztrát písemný přehled o výnosech, nákladech a výsledcích hospodaření za určité období. Z výkazu se snažíme vyčíst jak a čím (jakými položkami) je ovlivňovaný výsledek hospodaření. (RŮČKOVÁ 2019)

Knápková (2017) definuje **výnosy** jako peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za dané účetní období a **náklady** jako peněžní částky, které podnik v daném období vynaložil na získání výnosů. Výsledek hospodaření pak představuje rozdíl mezi celkovými výnosy a celkovými náklady. (KNÁPKOVÁ *et al.* 2017)

Výkaz zisku a ztrát se sestavuje minimálně jedenkrát za rok a může mít podobu druhového nebo účelového členění. Druhové členění nám zachycuje, jaké jsou druhy vynaložených nákladů (mzdové náklady, odpisy dlouhodobého majetku...) bez ohledu na co byly využity. Na druhé straně účelové členění se zaměřuje na původ nákladů, na jaký účel vznikly a na co byly vynaloženy (náklady na výrobu, na správu...). Hojněji se využívá

druhové členění. Pokud firma zpracuje účelový typ výkazu zisku a ztrát, musí připojit také druhový. (KNÁPKOVÁ *et al.* 2017)

2.6 Finanční analýza

Finanční analýza napomáhá k rozhodování v řízení územní samosprávy a na základě analýzy může samospráva odhalit negativní vlivy, které působí na hospodaření a odstraněním nebo zmírněním vlivu zkvalitnit a zefektivnit hospodaření. Tím slouží finanční analýza jako podklad pro doporučení finanční strategie na další období a pro sestavení reálného rozpočtového výhledu.

Snaží se o zhodnocení silných a slabých stránek finančního hospodaření. Tomu nám také napomáhá účetnictví, které zahrnuje tok finančních prostředků daného subjektu. Základní výkazy, které finanční analýza používá je již zmíněná Rozvaha a Výkaz zisku a ztrát, které má účetní jednotka povinnost sestavovat každý rok.

Mezi významné ukazatele patří stavové ukazatele (rozvaha), tokové ukazatele (výsledovka), rozdílové ukazatele nebo poměrové ukazatele.(PEKOVÁ 2011)

2.7 Analýza absolutních ukazatelů

Absolutní ukazatele se využívají ke zjištění trendu vývoje. Umožňuje lépe identifikovat problémové oblasti, na které se pak lze více zaměřit. Sestává z horizontální a vertikální analýzy, které jsou základem pro analýzu účetních výkazů. Nejčastěji jsou využívány účetní výkazy Rozvaha a Výkaz zisku a ztrát, popřípadě výkaz cashflow. Vypoví zejména o vývoji finanční situace a může odhalit jeho příčiny i z minulých let. (PEŠKOVÁ a JINDŘICHOVSKÁ 2012)

2.7.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza ukazuje, jak se položka v účetním výkaze měnila v čase, také lze použít termín analýza časových řad. Výstupem bývá většinou trend sledovaného ukazatele. (KALOUDA 2017). Vyjádření může nabývat třech způsobů:

- a) Absolutní změna, která stanovuje rozdíl dvou po sobě jdoucích let.
- b) V procentech jako podíl absolutní změny na zvolené základně.
- c) Pomocí indexů, kdy porovnávají absolutní hodnoty ukazatelů jednotlivých období. (OTRUSINOVÁ a KUBÍČKOVÁ 2011)

2.7.2 Vertikální analýza

Rozpracovává strukturu zvoleného ukazatele, resp. podílu složky na celku. Vztahuje se k jednomu období. Jako základ se bere celková suma ukazatele (100 %). Lze využít také porovnání jednotlivých podílů daného ukazatele v různých letech. (OTRUSINOVÁ a KUBÍČKOVÁ 2011)

2.8 Analýza poměrových ukazatelů

Finanční stabilita vyjadřuje schopnost účetní jednotky (v našem případě obce) budovat zdravý vztah mezi majetkem a jeho strukturou a užívanými zdroji a jejich strukturou. Zjednodušeně se jedná o aktiva a pasiva a snaha o jejich optimální vztah. (PROKŮPKOVÁ a SVOBODA 2014)

2.8.1 Ukazatele rentabilit

Měří schopnost subjektu vytvářet zisk, tzn. nových zdrojů pro subjekt. Slouží jako ukazatel celkové efektivnosti dané činnosti. (RŮČKOVÁ 2019) Označuje schopnost dosahovat konečných efektů.

a) Rentabilita celkového kapitálu – ROA

Představuje základní měřítko finanční výkonnosti. Poměruje zisk s celkovými aktivy, bez ohledu na zdroj jejich financování. Není závislá na struktuře kapitálu, úrokové ani daňové sazbě. Odvíjí se od efektivní alokace kapitálu do výnosného majetku a od hospodárného využití alokovaného kapitálu. (PEŠKOVÁ a JINDŘICHOVSKÁ 2012)

b) Rentabilita vlastního kapitálu – ROE

Vyjadřuje, jakým způsobem subjekt zhodnocuje vlastní zdroje. Nevýhodou ROE je, že nevyhovává o podmínkách dosažení zisku.

c) Rentabilita tržeb – ROS

Vyjadřuje schopnost subjektu generovat zisk při dané úrovni tržeb. (PEŠKOVÁ a JINDŘICHOVSKÁ 2012)

2.8.2 Ukazatele likvidity

Likvidita ukazuje na schopnost subjektu platit své krátkodobé závazky. Aby byl subjekt schopen platit své závazky, musí mít část aktiv ve vysoce likvidní formě, tzn. ve formě, která se dá rychle přeměnit na peníze. Umožňují také srovnání v čase.

1) Okamžitá likvidita – likvidita I. Stupně

Je poměr mezi hotovostí (krátkodobým finančním majetkem) a krátkodobými závazky. (PEŠKOVÁ a JINDŘICHOVSKÁ 2012)

2) Pohotová likvidita – likvidita II. Stupně

Je poměr mezi pohotovými oběžnými aktivy a krátkodobými závazky, resp. vyjadřuje schopnost krýt běžné potřeby a krátkodobé dluhy svými pohledávkami a peněžními prostředky. (PEŠKOVÁ a JINDŘICHOVSKÁ 2012)

3) Běžná likvidita – likvidita III. Stupně

Vyjadřuje kolikrát jsou krátkodobé závazky firmy kryty oběžnými aktivy neboli kolikrát je subjekt schopen uspokojit své krátkodobé věřitele, pokud by změnil svůj veškerý oběžný majetek v daném okamžiku na finanční hotovost. (PEŠKOVÁ a JINDŘICHOVSKÁ 2012)

2.8.3 Ukazatele zadluženosti

Zadluženost značí, jakou mírou účetní jednotka financuje aktiva z cizích zdrojů. V reálné ekonomice téměř neexistují extrémy, že by jednotka používala pouze vlastní zdroje nebo pouze cizí zdroje. Financování výhradně z vlastních zdrojů by znamenalo snížení výnosnosti vloženého kapitálu, naopak financování výhradně z cizích zdrojů by znamenalo těžší získávání prostředků a neslo by vysoké riziko neschopnosti splácet dluhy. (RŮČKOVÁ 2019)

Celková zadluženost

Neboli debt ratio, vyjadřuje z kolika procent jsou celková aktiva financována cizím kapitálem. Je též nazýván jako ukazatel věřitelského rizika.

Koeficient samofinancování

Nazývaný též jako equity ratio, je doplňkový ukazatel ke koeficientu věřitelského rizika. Vyjadřuje, do jaké míry je subjekt financován z vlastních zdrojů.

Úrokové krytí

Úrokové krytí je důležité z hlediska zjištění, do jaké míry jsou úroky kryté ziskem. Platí čím vyšší hodnota, tím je finanční situace stabilnější. (MÁČE 2006)

2.8.4 Autarkie

Otrusinová (2011) definuje jako ukazatel autarkie jako: „Míru, v níž je municipální firma soběstačná z hlediska pokrytí nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů.“

Účetní jednotka by měla usilovat o to, aby výnosy z hlavní činnosti převršily náklady na hlavní činnost.

3 Vlastní práce

3.1 Město Rýmařov

3.1.1 Obecné údaje

Název: Rýmařov

Okres: Bruntál

Právní postavení: Město

Katastrální výměra: 60,7 km²

Poloha: Rozhraní Hruhého a Nízkého Jeseníku v západní části Moravskoslezského kraje v nadmořské výšce 590 m.n.m.

(Pleská 2021b)

3.1.2 Organizační struktura

Zastupitelstvo: 21 členů (Pleská 2020d)

Rada: 5 radních

Starosta: Ing. Luděk Šimko

Místostarostka: Ing. Lenka Vavříčková

(Pleská 2020c)

3.1.3 Obyvatelstvo

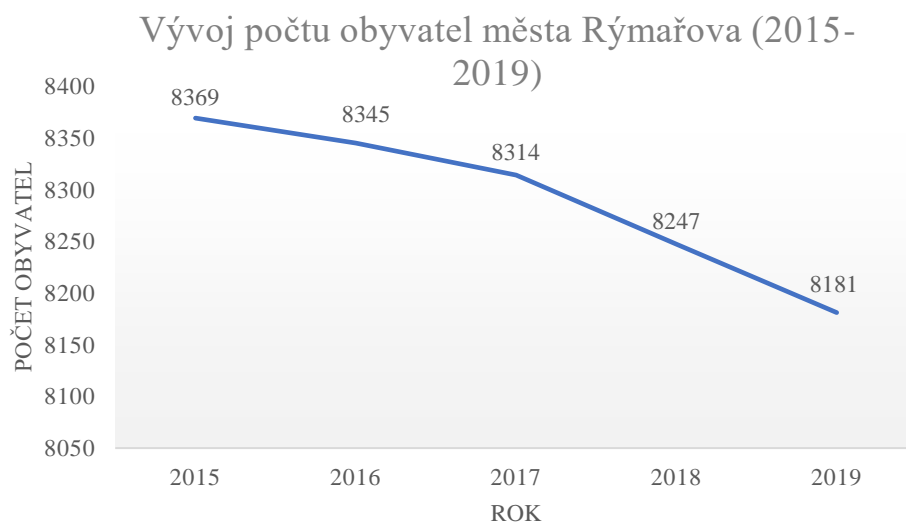
Počet obyvatel: 8181 (k 31.12. 2019)

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel mezi roky 2015-2019 (k 31.12. daného roku)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2015
Počet obyvatel	8369	8345	8314	8247	8181	0,98

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ 2020)

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel za roky 2015-2019

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 1.

Z Tabulka 1 a Graf 1 lze vyčíst klesající trend počtu obyvatel ve městě Rýmařov. Je tomu dáno z důvodu převažující mortality nad natalitou a zároveň převažujícím počtem lidí, kteří se odstěhovali z obce nad nově přistěhovalými do obce v každém sledovaném roce. (ČSÚ 2020)

3.1.4 Historie města

Historie města Rýmařov je bohatá a sahá až do období před více než dvěma tisíci let, kdy na území dnešního Rýmařovska přišli Keltové za nalezišti zlata v okolí toku řeky Moravice a dalších zlatonosných toků na Jesenicku. Během 6. století začali přicházet Slované, kteří bohatli díky četným ložiskům zlata, stříbra a dalších kovů. První trvalé osídlení se datuje do poloviny 13. století, kdy na území dnešního Rýmařova vznikla zemědělská osada Reymarstadt. Díky bohatým ložiskům rud vznikla v osadě huť, která se rozrůstala a zpracovávala i další suroviny jako magnetovec nebo křemel. Huť zaměstnávala většinu obyvatel osady. Od konce 14. století probíhaly složité mocenské konflikty a surové nájezdy, které poznamenávaly území a jeho obyvatelstvo po staletí. Na začátku 18. století získal panství, do kterého spadalo Rýmařovsko, českorakouský rod Harrachů. Harrachové začali s obnovou zpustošených lesů a založili významnou plátenickou manufakturu na zpracování lnu. Pro nově příchozí pracovníky také nechali postavit vsi Harrachov, Růžovou, Ferdinandov a osadu Nové pole.

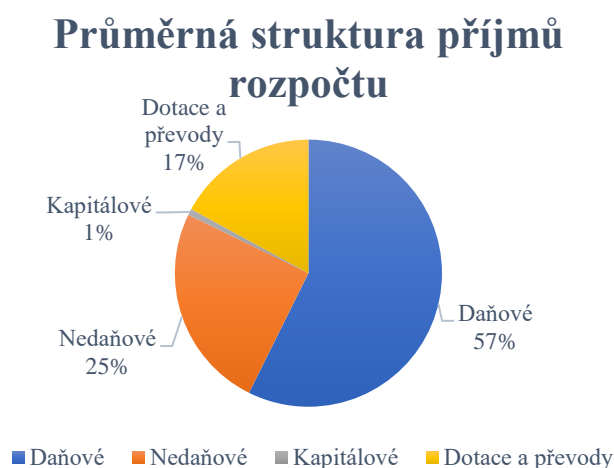
V roce 1790 kvůli nedopatření vznikl rozsáhlý požár, který zachvátil všechny domy a město se na jeho opravu muselo zadlužit. Dále se zakládali podniky na zpracování lnu a bavlny a hutě byly schopny, díky bohatým ložiskům, stále produkovat kovy, které se dále zpracovávaly. Od 60. let 19. století začal vznikat kožedělní průmysl, výroba koberců, dřevozpracující závody a další. Město bohatlo a mohlo si dovolit zakládat kulturní zařízení, školy, knihovnu, muzeum aj. organizace. 8. října 1938 obsadila Rýmařov německá armáda a okres se stal celkem Velkoněmecké říše. 7. května 1945 jej „osvobodila“ sovětská armáda, bohužel poté následovala vlna nešťastných sebevražd a úmrtí. Téhož roku město opět začali lidé osidlovat, nejčastěji Moravané a začaly opravovat infrastrukturu města. Přebrot roku 1948 měl za následek odsun Němců z českého území, tím došlo k dalšímu náhlému vyliďnění. Při tvoření nových krajů v roce 2001 se město rozhodovalo, zdali bude součástí Olomouckého nebo Moravskoslezského kraje. V referendu obyvatelé rozhodli, že Rýmařov bude součástí okresu Bruntál, a tak se stal součástí Moravskoslezského kraje. (Pleská 2020a)

3.2 Finanční analýza města

3.2.1 Příjmy města

Obec získává prostředky ve formě příjmů, které plynou přerozdělením ze státního rozpočtu, rozpočtu vyšších územních samospráv, z vlastní podnikatelské činnosti, které se člení příjmy na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace a transfery.

Graf 2: Průměrná struktura příjmů rozpočtu města Rýmařov

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze závěrečných účtů města Rýmařov za roky 2015-2019. (Rýmařov 2020c)

Lze říci, že vyšší, než poloviční část celkových příjmů zaujímají daňové příjmy (57 %), které jsou tvořené zejména daní z daně z DPH – sdílenou (přerozděluje stát ze státního rozpočtu do rozpočtu územních samospráv), daní z příjmu právnických osob, daní z příjmu fyzických osob, daň z nemovitostí, ale také z místních a správních poplatků. Druhou nejpočetnější skupinou jsou nedaňové příjmy, které přispívají 25 % do celkového rozpočtu. Důležité je zmínit, že téměř celé nedaňové příjmy plynou z pronájmu, zejména pak z pronájmu nemovitostí od Bytermu. Byterm je příspěvková organizace, která zajišťuje správu bytového a nebytového fondu města Rýmařov. Stará se o údržbu, opravy, adaptaci, rekonstrukci a modernizaci bytových a nebytových prostor, o zajištění bytové a nebytové agendy míněno přijímání a vyřizování žádostí o přidělení, výměnu, podnájem nebo přechod nájmu nemovitostí ve vlastnictví města. Celkově má ve správě 1258 bytů a 147 nebytových prostor v katastrálním území Rýmařov, Janušov, Edrovice a Stránské. (Rýmařov 2020a)

3.2.2 Celkové příjmy

Tabulka 2: Struktura příjmů obce (v tis. Kč)

Druh příjmu	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	116 523,50	123 196,73	131 321,43	142 498,87	151 365,15
Nedaňové	52 046,68	52 727,27	61 510,01	61 199,85	60 833,91
Kapitálové	1 422,21	1 178,71	801,55	3 213,10	2 289,58
Dotace a převody	34 876,83	46 602,65	23 648,57	37 640,88	54 674,99
Celkem	204 869,22	223 705,36	217 281,55	244 552,70	269 163,63

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze závěrečných účtů města Rýmařov. (Rýmařov 2020c)

Graf 3: Vývoj celkových příjmů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 2.

Celkové příjmy města Rýmařov za roky 2015-2017 se po celou dobu pohybují nad hranicí 200 000 000 Kč a mají dlouhodobě rostoucí trend. Pouze v roce 2017 došlo k relativně mírnému snížení celkových příjmů vůči předcházejícímu roku. Důvodem je nižší čerpání rozvojových dotací.

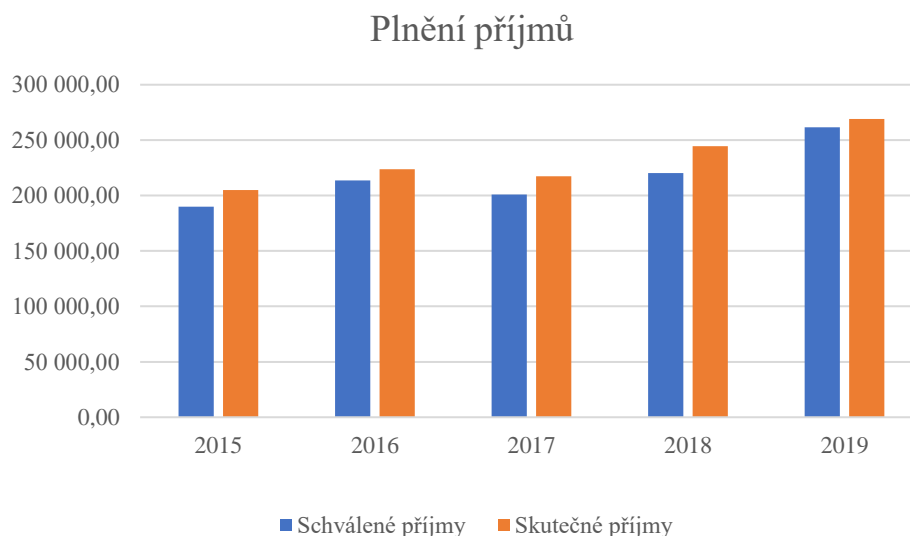
3.2.3 Plnění příjmů

Tabulka 3: Plnění příjmů rozpočtu (v tis. Kč.)

Typ příjmu	2015	2016	2017	2018	2019
Schválené příjmy	189 963,96	213 536,81	201 016,24	220 195,43	261 641,39
Skutečné příjmy	204 869	223 705,36	217 281,55	244 552,70	269 163,63
Plnění příjmů	108 %	105 %	108 %	111 %	103 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ze závěrečných účtů města Rýmařov. (Rýmařov 2020c)

Graf 4: Plnění příjmů rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 3.

Ukazatelem plnění rozpočtu zjišťujeme schopnost obce reálně plánovat své příjmy a zjistíme ho poměrem schválených příjmů a skutečných příjmů. Ve všech sledovaných letech skutečné příjmy převyšovaly schválené příjmy. Rozdíl funguje jako polehčující okolnost pro obec, která v takové situaci získala více prostředků, než s kolika plánovala. Tento jev je více žádoucí než jev opačný, kdy by došlo k nenaplnění schválených příjmů. Řádek „Plnění příjmů“ ukazuje z kolika procent byl naplněn plán příjmů. 100 % znamená že plán byl celý naplněn a procenta navíc vyjadřují o kolik skuteční příjmy převýšily plán. Z tabulky 3 lze

vidět, že v roce 2018 byl skutečný příjem vyšší o 11 %, což je nejvíce ze sledovaného období. V následujícím roce byl skutečný příjem pouze o 3 % vyšší než plán.

3.2.4 Stabilita příjmů

Tabulka 4: Stabilita příjmů obce

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Stabilita příjmu	0,993	0,995	0,996	0,987	0,991

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 2.

Pokud dáme do poměru běžné příjmy ku celkovým příjmům, dostaneme procentuální vyjádření, jakou část celkových příjmu zaujímají běžné. Ukazatel vyvozuje, do jaké míry se obec může spolehnout na stabilitu příjmů a s jakou jistotou může plánovat rozpočet. Rozpětí se pohybuje v intervalu $<0,1>$. Hodnota blízká se 1 vyjadřuje vyšší stabilitu příjmů, naopak hodnota bližší 0 znamená, že je obec více závislá na kapitálových příjmech, které mají nahodilý charakter, a tak stabilita příjmů není jistá a nedá se s ní plánovat. Hodnota ukazatele se drží u 99 %. Lze tedy konstatovat, že se obec nespolehá na kapitálové příjmy a má vysokou šanci na reálné odhadnutí příjmů při plánování rozpočtu.

3.2.5 Celkové příjmy na 1 obyvatele

Tabulka 5: Celkové příjmy přepočtené na jednoho obyvatele (v Kč.)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2015
Příjmy na jednoho obyvatele	24479,53	26807,11	26134,42	29653,53	32901,07	1,34

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 1 a dat ze závěrečných účtu obce za roky 2015-2019.

Je zde patrná souvislost s trendem klesání počtu obyvatel a zároveň rostoucím trendem celkových příjmů, což vlastně znamená, že na méně obyvatel připadá více příjmů. Z uvedeného vyplývá, že tempo růstu příjmů přepočtených na jednoho obyvatele bude vyšší, než tempo růstu celkových příjmů.

3.2.6 Daňové příjmy na obyvatele

Tabulka 6: Daňové příjmy na 1 obyvatele (v Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy na obyvatele	13923,23	14762,94	15795,22	17278,87	18502,04

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 1 a Tabulka 2.

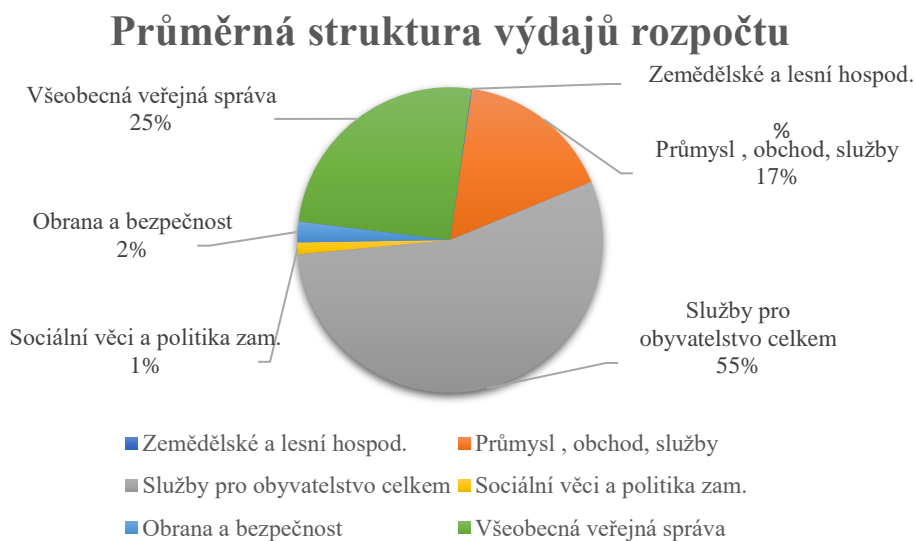
Z Tabulka 6 je patrné, že daňové příjmy na obyvatele rostou a vykazují stabilně rostoucí tendenci. Podle dostupných dat Ministerstva financí činily průměrné daňové příjmy obcí na obyvatele roku 2015 - 14 799 Kč, 2016 – 15 998 Kč, 2017 – 17 340 Kč. (MFČR 2018). V roce 2015 byly daňové příjmy na obyvatele v Rýmařově nižší, než je průměr v Moravskoslezském kraji. To se v dalších letech mění a v letech 2016 a 2017 se již pohybují nad průměrem kraje. Na základě výrazného růstu v dalších letech lze předpokládat, že i nadále zůstávají daňové příjmy Rýmařova nad průměrem kraje.

Daňové příjmy obec více méně nemůže ovlivnit. **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** již prozradil, že daňové příjmy tvoří více než polovinu celkových příjmů rozpočtu a tím tvoří významný a stabilní příjem pro obec. Z logiky věci vyplývá, že rostoucí tendence je žádoucí. Existují i způsoby, jak může obec ovlivnit vývoj daňových příjmů, a to přes daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob a daní z přidané hodnoty. Obec může vytvářet pobídky nebo veřejné zakázky a snažit se o vytvoření podmínek vhodných pro podnikání.

3.2.7 Výdaje

Výdaje obce směřují k zajištění veřejných statků pro obyvatele obce. Výdaje také členíme na běžné neboli provozní, které nemají investiční charakter a kapitálové, ty mají investiční charakter. Dle odvětvového třídění se výdaje dělí na zemědělské a lesní hospodaření, průmysl, obchod a služby, služby pro obyvatelstvo, sociální věci, obranu a bezpečnost a v neposlední řadě na všeobecnou veřejnou správu.

Graf 5: Průměrná struktura výdajů rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze závěrečných účtů města Rýmařov za roky 2015-2019. (Rýmařov 2020c)

Největší položkou výdajů (více než polovina celkových výdajů) jsou služby pro obyvatelstvo. Spadá pod ně bydlení, na které město vydává finanční prostředky příspěvkové organizaci Byterm, a to na provoz, opravu, údržbu a další práce spojené se správou bytových a nebytových prostor. Město také provozuje další příspěvkové organizace, jako např. Městskou knihovnu Rýmařov a Městské muzeum Rýmařov, kterým přispívá na provoz a údržbu. Důležité je zmínit výdaje na školství, jelikož město zřizuje jednu základní a jednu mateřskou školu a také podporuje základní uměleckou školu a středisko volného času.

Druhým největším segmentem výdajů, které zaujímají čtvrtinu výdajů z rozpočtu jsou výdaje na všeobecnou veřejnou správu, kde značná část prostředků plyne na platy správy a odměny zastupitelstvu, daň z příjmů městského úřadu a jiné finanční výdaje. Další neméně významnou oblastí je oblast průmyslu, obchodu a služeb. Město v posledních letech významně investuje do oprav a údržby komunikací a také se podílí na budování cyklostezek k rekreačnímu využití obyvatel a turistů. V rámci vodního hospodářství město investuje do rekonstrukce kanalizační infrastruktury a také zajišťuje provozní výdaje a údržbu rybníků a vodních nádrží pro zabezpečení biodiverzity okolní přírody.

3.2.8 Celkové výdaje

Tabulka 7: Celkové výdaje v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2015
Celkové výdaje	213 051,02	177 530,60	222 620,63	241 936,16	260 843,68	1,22

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze závěrečných účtů města Rýmařov. (Rýmařov 2020c)

Graf 6: Vývoj celkových výdajů

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Tabulka 7.

Celkové výdaje zaznamenaly snížení oproti předchozímu roku pouze v roce 2016, v dalších letech dochází k pravidelnému navýšení. Je to dáno růstem většiny dílčích složek výdajů. Významný trend růstu zaznamenává segment služby pro obyvatelstvo. Zaměříme-li se na rostoucí část křivky od roku 2016 do 2019, sledujeme nárůst výdajů o 65 000 000 Kč. (72,6 %). V roce 2017 město provedlo rozsáhlou investici do nemovitostí, a rozšířilo tak své majtkové portfolio, a navíc investovalo do zateplení již vlastněných nemovitostí. Následující rok město vynaložilo prostředky na opravu kuchyně ZŠ, zejména strojů a vzduchotechniky a v roce 2019 předělalo budovu školy na středisko volného času a knihovnu.

Výdaje na všeobecnou veřejnou správu se od roku 2016 do 2019 zvýšily o téměř 14 000 000 Kč (27,8 %). Zajímavá je položka odměny zastupitelstva a platy správy, která narostla v průběhu 4 let o více jak 6 000 000. Ne všechny položky však rostou, např. segment průmysl, obchod a služeb, byl vyšší výdaj pouze v roce 2015 na opravu autobusového

nádraží města Rýmařov. Další významnější položkou je údržba a opravy komunikací, navíc po celou dobu sledovaného období probíhá také rekonstrukce kanalizační infrastruktury.

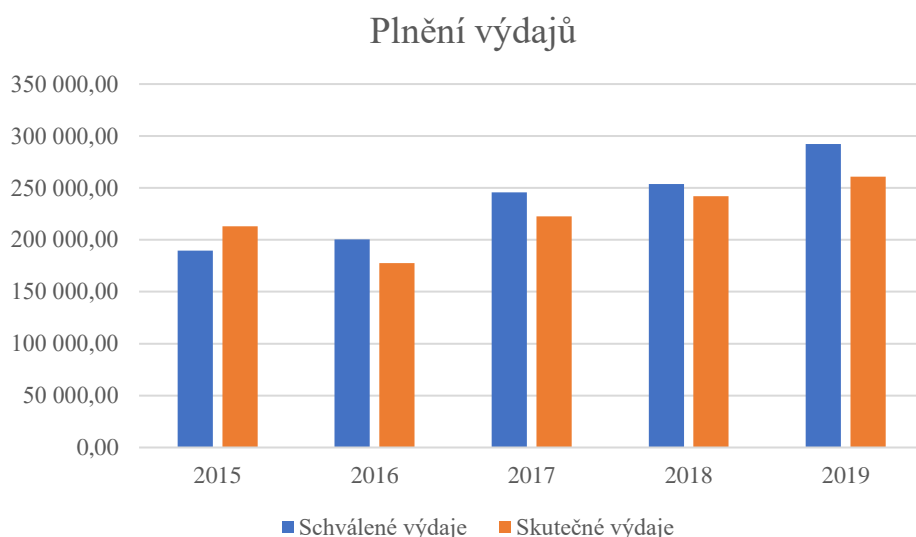
3.2.9 Plnění výdajů

Tabulka 8: Plnění výdajů rozpočtu (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Schválené výdaje	189 496,57	200 403,50	245 798,24	253 700,99	292 231,25
Skutečné výdaje	213 051,02	177 530,60	222 620,63	241 936,16	260 843,68
Plnění výdajů	89 %	113 %	110 %	105 %	112 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ze závěrečných účtů města. (Rýmařov 2020c)

Graf 7: Plnění výdajů rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Tabulka 8.

Podobně jako plnění příjmů, i ukazatel plnění výdajů nám hodnotí schopnost obce reálně odhadnout výdaje rozpočtu. Ze sledového období vystupuje rok 2015 jako jediný rok, ve kterém byly skutečné výdaje vyšší než plánované. Obec odhadla výdaje v daném roce pouze z 89 %. Tento jev není žádoucí, protože pro rozpočet to znamená výdaje „navíc“ (oproti schváleným výdajům), které obec musí nějakým způsobem zafinancovat. Další roky vykazuje obec nižší skutečné výdaje, než se kterými počítala. V takovém případě vzniká jakási pomyslná rezerva a je vyšší jistota zaplacení výdajů.

3.2.10 Celkové výdaje na obyvatele

Tabulka 9: Celkové výdaje přepočtené na jednoho obyvatele (v Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2015
Výdaje na jednoho obyvatele	25457,17	21273,89	26776,60	29336,26	31884,08	1,25

Zdroj: Vlastní zpracování dle Tabulka 1 a Tabulka 7.

Pokud si ovšem dáme do souvislosti klesající trend počtu obyvatel a zároveň zvyšování celkových výdajů, musí být tendence růstu výdajů na jednoho obyvatele vyšší, než tendence růstu celkových výdajů. To nám také odhaluje bazický index z tabulky výdajů na jednoho obyvatele, jehož hodnota je 1,25 oproti hodnotě bazického indexu 1,22 u celkových výdajů.

3.2.11 Běžné výdaje na obyvatele

Tabulka 10: Běžné výdaje na jednoho obyvatele

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Běžné výdaje (v tis. Kč)	134 066,32	143 342,67	149 618,16	160 892,14	160 892,14
Běžné výdaje na obyvatele (v Kč)	16019,40	17177,07	17995,93	19509,17	19666,56

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ze závěrečných účtů města a Tabulka 1. (Rýmařov 2020c)

Nemůžeme zhodnotit kvalitu služeb poskytovaných obcí, ale pomocí ukazatele lze nastínit vývoj výdajů, které nejsou zatížené nárazovými kapitálovými výdaji. Z tabulky je patrná stálá tendence růstu běžných výdajů.

3.2.12 Saldo rozpočtu

Tabulka 11: Přehled příjmů, výdajů a salda rozpočtů za roky 2015-2019 (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Celkové příjmy	204 869,22	223 705,36	217 281,55	244 552,70	269 163,63
Saldo financování	12 423,88	-9 157,55	31 670,51	45 237,79	39 843,10
Celkové výdaje	213 051,02	177 530,60	222 620,63	241 936,16	260 843,68
Saldo příjmů a výdajů	-8 181,81	46 174,76	-5 339,08	2 616,54	8 319,95
Celkové saldo	4 242,08	37 017,20	26 331,43	47 854,33	48 163,05

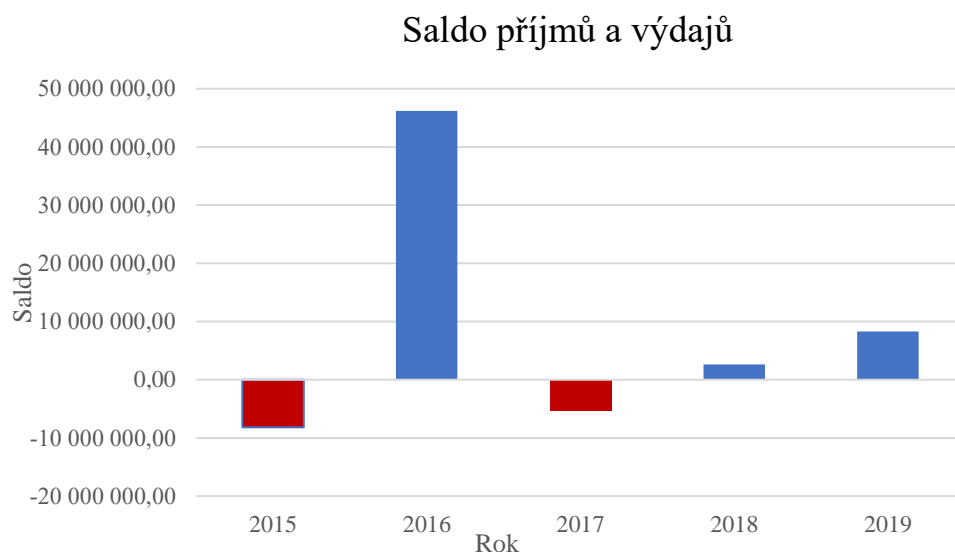
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze závěrečných účtů. (Rýmařov 2020c)

V Tabulka 11 jsou vyobrazeny celkové příjmy, celkové výdaje i saldo financování. Saldo financování nám může značně změnit výsledek celkového salda, proto ho musíme zahrnout do výpočtů. Zahrnuje přebytek hospodaření minulého roku společně se splátky úvěrů a

půjček a „reverse charge“, neboli přenesení daňové povinnosti z dodavatele na odběratele, které se řídí podle zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty.

Změnu způsobenou saldem financování na celkovém saldu lze zpozorovat z následujících grafu salda příjmů a výdajů a grafu celkového salda.

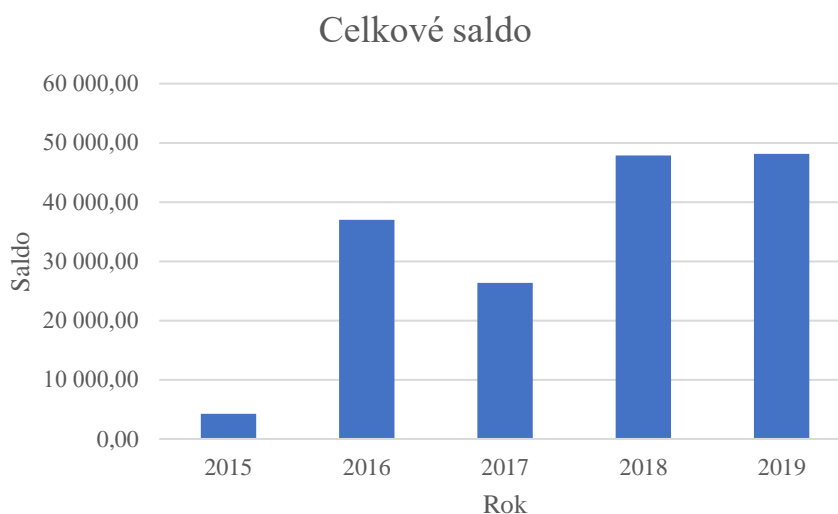
Graf 8: Saldo příjmů a výdajů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě hodnot v Tabulka 11.

Saldo příjmů a výdajů neovlivněné přebytkem hospodaření z minulých let ani vypořádáním reverse charge je značně kolísavé. V roce 2015 a 2017 výdaje převýšily příjmy a saldo bylo deficitní. Naopak výrazný pokles výdajů v roce 2016 zapříčinil vysoký přebytek, který činil více jak 46 000 000 Kč.

Graf 9: Celkové saldo rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě hodnot v Tabulka 11.

Po zohlednění přebytku rozpočtu z minulých let, splátky úvěrů a půjček a vypořádání reverse charge se graf výrazně změnil. Hlavní změna oproti grafu 8 je, že ani v jednom roce nedošlo k zápornému saldu, to je pro zdravý hospodářský rozvoj obce klíčové. Spojnice trendu nám také ukazuje, že saldo má kladný růst v čase. Kladný trend je žádoucí, jelikož prostředky z přebytku hospodaření z minulých let se mohou využít na vyvažování případného negativního rozdílu celkových příjmů a celkových výdajů v dalších letech nebo jako volný peněžní prostředek na investiční aktivity.

3.2.13 Analýza rentability

Rentabilita celkového kapitálu ROA

Tabulka 12: Rentabilita celkového kapitálu. (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
EBIT	50 104,69	49 832,83	61 421,62	65 286,73	76 592,79
aktiva	1 255 820,10	1 270 425,56	1 315 362,32	1 395 969,27	1 469 717,75
ROA	3,99 %	3,92 %	4,67 %	4,68 %	5,21 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z účetní uzávěrky města Rýmařov. (Rýmařov 2020b)

Jedná-li se o produkční sílu účetní jednotky, je žádoucí, aby hodnota byla stoupající, což město Rýmařov splňuje. Růst zisku je dán citelným navýšením výnosů ze sdílených daní a poplatků. Přispívá i nárůst výnosu z pronájmu, a to díky rozšiřujícím se aktivitám příspěvkové organizace Byterm

Rentabilita vlastního kapitálu ROE

Tabulka 13: Rentabilita vlastního kapitálu. (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
čistý zisk	40 537,62	39 528,94	50 984,73	54 447,04	64 403,15
Vlastní kapitál	1 188 145,40	1 212 291,00	1 261 798,16	1 311 117,01	1 398 700,09
ROE	3,41 %	3,26 %	4,04 %	4,15 %	4,60 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z účetní uzávěrky města Rýmařov. (Rýmařov 2020b)

ROE je ukazatel, který vyjadřuje, jakou intenzitou se reprodukuje vlastní kapitál účetní jednotky. Dle Růčkové (2019) by měl být ukazatel vyšší než úroková míra bezrizikových cenných papírů (státních cenných papírů), které byly ve sledovaných letech 2015-2019 postupně 0,49 %, 0,53 %, 1,5 %, 2,01 % a 1,51 %. Ve všech sledovaných letech je ukazatel ROE vyšší než úrok bezrizikových cenných papírů. (Kurzy.cz, online 2021)

3.2.14 Likvidita

Okamžitá likvidita

Tabulka 14: Okamžitá likvidita (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
KFM	7 585,90	41 465,50	32 068,27	53 854,78	54 693,31
PP	0	0	0	0	0
KZ	17 642,60	20 120,21	19 846,80	30 791,95	26 347,25
Likvidita I. stupně	0,43	2,06	1,62	1,75	2,08

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z Rozvahy města Rýmařov.

Likvidita I. Stupně je nejvyšší likvidita a dle Kaloudy (2017) se doporučená hodnota pohybuje v rozmezí od 0,2-0,4. Knápková (2017) uvádí rozmezí 0,2-0,5. Ve sledovaných letech hodnoty značně kolísají. V roce 2015 byla zjištěna nejnižší okamžitá likvidita, která odpovídá doporučeným hodnotám autorů. Nejvyšší byla zaznamenána v roce 2019, jejíž hodnota činila 2,08, což je více než čtyřnásobek maximální doporučené hodnoty. U municipálních organizací to ovšem není nic neobvyklého. Rozdíly vznikají v relaci s příjmy jednotlivých transferů. Vysoká likvidita je dána tím, že obec drží vysokou sumu peněžních prostředků na účtech.

Pohotová likvidita

Tabulka 15: Pohotová likvidita (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
KFM	7 585,90	41 465,50	32 068,27	53 854,78	54 693,31
PP	0	0	0	0	0
KP	38 460,50	13 192,26	17 587,66	19 478,91	29 072,16
KZ	17 642,60	20 120,21	19 846,80	30 791,95	26 347,25
Likvidita II. stupně	2,61	2,72	2,50	2,38	3,18

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Rozvahy města Rýmařov.

Růčková (2019) uvádí doporučenou hodnotu pohotové likvidity 1 až 1,5. Ukazatel se stabilně pohybuje ve vyšších hodnotách než doporučených. V posledním sledovaném roce dosáhl dokonce hodnoty 3,18. Příliš mnoho pohotových prostředků přináší malý nebo žádný úrok, na druhou stranu je účetní jednotka velice schopna splatit své krátkodobé závazky.

Běžná likvidita

Tabulka 16: Běžná likvidita (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
OA	46 055,17	54 664,40	50 342,10	73 554,63	83 960,54
KZ	17 642,60	20 120,21	19 846,80	30 791,95	26 347,25
Likvidita III. stupně	261,0 %	271,7 %	253,7 %	238,9 %	318,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Rozvahy města Rýmařov.

Likvidita III. stupně zahrnuje celková oběžná aktiva jako prostředek plnění krátkodobých závazků a příliš ne neliší od Likvidity II. stupně, protože obec váže svá oběžná aktiva převážně na účtech (krátkodobý finanční majetek), a ve formě krátkodobých pohledávek. Doporučené hodnoty dle Otrusinové (2011) se pohybuje v rozmezí 150-250 %. Běžná likvidita je jedním z ukazatelů SIMU, který sleduje ministerstvo financí u měření hospodaření obcí (nazývá ji celková likvidita). Pro běžnou (nebo celkovou) likviditu u obcí platí, že by hodnota neměla být klesnout do rozmezí $<0,1>$. (MFČR 2012).

Můžeme říct, že se běžná likvidita pohybuje okolo horní doporučené hranice, až na rok 2019, kdy se hodnota vyšplhala až na 318,7 %. Vyšší celková likvidita působí jako pojistka pro plnění krátkodobých závazků i při nenadálých výkyvech v peněžních tocích.

Ukazatele finanční struktury

Tabulka 17: Celková zadluženost a samofinancování (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Vlastní kapitál	1 188 145,40	1 212 291,00	1 261 798,16	1 311 117,01	1 398 700,09
Cizí zdroje	67 674,71	58 134,57	53 564,16	84 852,26	71 017,66
Aktiva celkem	1 255 820,10	1 270 425,56	1 315 362,32	1 395 969,27	1 469 717,75
Celková zadluženost	5,4 %	4,6 %	4,1 %	6,1 %	4,8 %
Koeficient samofinancování	94,6 %	95,4 %	95,9 %	93,9 %	95,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Rozvahy města Rýmařov.

Tabulka 17 nám vyobrazuje ukazatele zadluženosti. **Celková zadluženost** (nebo též koeficient věřitelského rizika) vyjadřuje podíl cizích zdrojů k aktivům, kdežto **koeficient samofinancování** vyjadřuje podíl vlastních zdrojů a celkovým pasivům. Ukazatele jsou navzájem doplňující a dohromady by měly dát 100 %. Ovšem pro územní samosprávu není žádoucí mít vyšší zadluženost, protože by nutnost platit vysoké úroky oslabila hospodářskou situaci obce do dalších let. Hodnoty celkové zadluženosti dlouhodobě oscilují okolo 5 %. V porovnání s maximální hodnotou, kterou uvádí Ministerstvo financí, a která činí 30 % se jedná o nízké zadlužení. Ukazatel celkové zadluženosti a koeficient samofinancování jsou navzájem doplňující.

3.2.15 Ukazatel dluhové služby

Tabulka 18: Ukazatel dluhové služby (v tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy	116 523,50	123 196,73	131 321,43	142 498,87	151 365,15
Nedaňové příjmy	52 046,71	52 727,29	61 510,03	61 199,87	60 833,94
Přijaté dotace	12 460,10	12 586,30	13 425,40	14 248,80	16 123,80
Úroky	687,95	208,6	191,89	490,34	1 031,32
Splátky jistiny a dluhopisů	52 046,77	13 193,64	5 093,64	6 093,64	8 093,64
Splátky leasingu	69,95	81,4	81,4	81,4	53,6
Dluhová základna	181 030,31	188 510,32	206 256,86	217 947,54	228 322,89
Výdaje na dluhovou službu	52 804,67	13 483,64	5 366,93	6 665,38	9 178,56
Dluhová služba	29,17 %	7,15 %	2,60 %	3,06 %	4,02 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze závěrečných účtů města Rýmařov. (Rýmařov 2020c)

Dluhová služba obce je schopnost hradit své dluhy z běžných prostředků. „Na základě usnesení vlády ČR bude Ministerstvem financí prováděn monitoring hospodaření obcí pomocí šestnácti informativních a dvou monitorujících ukazatelů. Cílem monitoringu je vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky.“ (MFČR 2012). Soustava informativních a monitorujících ukazatelů (zkráceně SIMU) je následující:

Informativní ukazatele: počet obyvatel obce, příjem celkem (po konsolidaci), úroky, uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků, dluhová služba celkem, ukazatel dluhové služby (v %), aktiva celkem, cizí zdroje, stav na bankovních účtech celkem, úvěry a komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, zadluženost celkem, podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %), 8-leté saldo, oběžná aktiva, krátkodobé závazky

Monitorující ukazatele: podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %), celková (běžná) likvidita

Dle Ministerstva financí by neměl ukazatel dluhové služby dlouhodobě překročit hodnotu 30 %, značilo by to ohrožení platební schopnosti obce splácet dluhy. Jak lze vidět z Tabulka 18, ukazatel se po celou dobu sledovaného období pohybuje pod hranicí 30 %. V roce 2015 byl ukazatel nejvyšší a dosahoval 29,17 %. Důvodem je vysoká splátka úvěru od České spořitelny na financování akcí roku 2012-2013.

3.2.16 Autarkie

Tabulka 19: Autarkie města Rýmařov

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Výnosy z hlavní činnosti	60 694,25	65 288,37	65 308,55	67 941,55	73 939,33
Náklady na hlavní činnost	92 148,97	97 661,18	96 876,92	108 796,04	114 017,97
Autarkie	0,66	0,67	0,67	0,62	0,65

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z Výkazu zisku a ztrát města Rýmařov. (Rýmařov 2020b)

Autarkie nám vyjadřuje míru soběstačnosti municipality z hlediska hrazení nákladu hlavní činnosti z dosažených výnosů z hlavní činnosti. Dle Pekové (2004) Rada Evropy považuje

za vhodnou hodnotu 50 %. Ukazatel se pohybuje kolem 0,65, to znamená, že municipalita je soběstačná pro krytí nákladů z hlavní činnosti z výnosů z hlavní činnosti z 65 %.

4 Shrnutí

Analýza ekonomiky města se opírá o finanční ukazatele, na základě kterých se hodnotí finanční zdraví obce. Graf 1 ukazuje vývoj počtu obyvatel jasně ukazuje na dlouhodobě klesající tendenci kvůli vyššímu počtu vystěhovalých nad přistěhovalými a vyšší úmrtností než porodností. Tato informace nám může přispět pro ucelení kontextu dalších údajů.

Nedílnou součástí finanční analýzy města je analýza příjmů a výdajů. Průměrná struktura příjmů nám odhalila proporcionalní složení druhů příjmů, ve kterém připadla největší část (až 57 %) na daňové příjmy. Charakteristické pro daňové příjmy je, že jsou pravidelné, plynoucí ze státního rozpočtu, a obec je nemá možnost významně ovlivnit. Čím vyšší podíl daňových příjmů obec získává, tím jistěji může plánovat hospodaření, na druhou stranu při vysoké závislosti na peněžních prostředcích ze státního rozpočtu má obec tendenci neefektivně hospodařit se svými příjmy. Druhým významným zdrojem příjmů pro obec jsou nedaňové příjmy. Obec realizuje příjmy z pronájmu nemovitostí. Celkem město vlastní 1258 bytových a 147 nebytových prostor, které spravuje přes příspěvkovou organizaci Byterm.

Celkové příjmy města se zvýšily v porovnání roku 2015 s 2019 o 64 000 000 Kč. Lze tedy říct, že obec je schopna generovat příjmy. K mírnému poklesu oproti roku předchozímu došlo pouze v roce 2017 a to kvůli sníženému čerpání rozvojových dotací. Celkově je trend rostoucí. Schopnost obce reálně odhadnout výši příjmů je důležitým aspektem pro finanční hospodaření města. V každém sledovaném roce byly skutečné příjmy vyšší než schválené, a to postupně o 8 %, 5 %, 8 %, 11 % a 3 %.

Celkové příjmy na obyvatele rostou intenzivněji v porovnání s růstem celkových příjmů, je tomu dáno kombinací růstové tendenci celkových příjmů a klesající tendence počtu obyvatel. Vhodné je také porovnat daňové příjmy na obyvatele v jednotlivých letech, protože představují stabilní příjem, se kterým vedení města může počítat a lépe odhadnou výši příjmů do dalších let. Daňové příjmy na obyvatele vykazují dlouhodobě rostoucí tendenci. V roce 2015 dosahovaly daňové příjmy na obyvatele nižších hodnot, než byl průměr v Moravskoslezském kraji. Další roky byly hodnoty pro Rýmařov vyšší než průměr daňových příjmů na obyvatele v kraji.

Druhou důležitou složkou analýzy jsou výdaje města. Struktura průměrných výdajů odhalila, že největší část celkových výdajů plynou na služby pro obyvatelstvo. Jedná se hlavně o provoz, opravu, údržbu a další práce spojené se správou nemovitostí, které město

vlastní a spravuje přes organizaci Byterm. Město také vydává finanční prostředky na provoz dalších příspěvkových organizací jako je Městská knihovna Rýmařov nebo Městské muzeum Rýmařov a příspěvky na provoz místním školským zařízením.

Celkové výdaje obce klesly pouze z roku 2015 na rok 2016 a v dalších letech vykazovaly růstovou tendenci. Celkový pokles byl dán výraznějším poklesem výdajů na služby pro obyvatele o 20 000 000 Kč a výdajů na průmysl, obchod, služby o 15 000 000 Kč. Celkový nárůst výdajů počítaný od roku, kdy začaly výdaje růst (2016), je o 65 000 000 Kč. Výdaje města rostou kvůli investičním činnostem obce, např. do oprav a budování komunikací, rekonstrukce vnitřních prostor školských zařízení i kvůli výkupu pozemků do vlastnictví města. Plnění výdajů ukázalo schopnost obce reálně odhadnout výši výdajů. Rok 2015 byl jediným rokem, kdy skutečné výdaje byly vyšší než plánované a to o 11 %. V dalších letech byly skutečné výdaje nižší než plánované, to je pozitivní okolnost pro hospodaření. Výdaje přepočtené na jednoho obyvatele mají také rostoucí tendenci. Ovšem pokud porovnáme tendenci růstu příjmů (1,34) a růstu výdajů (1,25), vidíme, že příjmy rostou rychleji než výdaje. To je pro obec žádoucí. Pro doplnění obrazu finančního hospodaření z hlediska výdajů byla sestavena Tabulka 10 běžných výdajů na obyvatele. Ta zachycuje růst běžných neboli provozních výdajů.

Na saldo rozpočtu se můžeme dívat z několika úhlů. Pokud bychom brali v potaz saldo celkových příjmů a celkových výdajů, tzn. nezapočítávali bychom saldo financování z minulých let, potom by rok 2015 a 2017 vykazovaly záporné saldo, resp. výdaje by převýšily příjmy. Takový jev není žádoucí. Pro zobrazení celkového salda musíme započítat i saldo financování. Saldo financování se skládá z přebytku hospodaření minulých let, splátky úvěrů a půjček a reverse charge. Díky saldu financování, které bylo kladné z roku 2014 se negativní saldo celkových příjmů a celkových výdajů v roce 2015 vyvážilo a nabylo kladných hodnot. Stejná situace se opakovala v roce 2017 kdy saldo financování z roku 2016 bylo dostačující na to, aby celkové saldo roku 2017 bylo kladné. Celkové saldo vykazuje stoupající tendenci, to je jev žádoucí, protože prostředky z přebytku hospodaření mohou být využity do dalších let.

Schopnost účetní jednotky vytvářet zisk se měří pomocí ukazatelů rentability. Rentabilita celkového kapitálu měří, jakou rychlostí se celkový kapitál reprodukuje. Ukazatele jsou maximalizační, to znamená, že je žádoucí, aby ukazatel v letech stoupal, což obec splňuje. V roce 2019 přesáhla rentabilita celkového kapitálu 5 %. Rentabilita vlastního

kapitálu je nižší, než rentabilita celkového kapitálu. Dle Růčkové (2019) by měl být ukazatel ROE vyšší, než úroková míra bezrizikových cenných papírů, tuto podmínku obec splňuje.

Likvidita ukazuje na solventnost účetní jednotky, resp. schopnost dostat svým krátkodobým závazkům. Okamžitá likvidita vyjadřuje schopnost splatit závazky z nejlikvidnějších zdrojů. Doporučené hodnoty se pohybují v rozmezí 0,2-0,5. Obec splňuje ukazatel pouze v roce 2015. Další roky stoupá hodnota nad 1,5. Úskalí u vysoké okamžité likvidity je, že příliš mnoho rychle likvidních prostředků není rentabilních, a tak účetní jednotka přichází o potenciální výnosy. Na druhou stranu zaručuje platební schopnost. Běžná likvidita je jeden z ukazatelů, který využívá Ministerstvo financí pro kontrolu hospodaření obcí. Stanovuje, že by se ukazatel běžné likvidity neměl pohybovat v rozmezí $<0,1>$. Ukazatel neklesl ani v jednom sledovaném roce do zmíněné meze; pohybuje se okolo 2,5, což je dle Otrusínové (2011) horní doporučená hranice.

Ukazatele zadluženosti jsou další důležitou součástí pro analýzu finančního zdraví obce. Dalším z ukazatelů pro kontrolu hospodaření obcí Ministerstva financí je podíl cizích zdrojů na aktivech neboli celková zadluženost. Ministerstvo uvádí, že ukazatel nesmí být vyšší než 25 %. Pokud bude celková zadluženost vyšší než 25 % a zároveň běžná likvidita bude v intervalu $<0,1>$, pak bude obec oslovena dopisem ministra financí a požadováno zdůvodnění situace a stanovisko zastupitelstva. Celková zadluženost se drží na nízkých hodnotách okolo 5 %. Doplnkovým ukazatelem je koeficient samofinancování, který má dát dohromady s celkovou zadlužeností přibližně 100 %. Samofinancování se pohybuje okolo 95 %. Ukazatel dluhové služby je také součástí ukazatelů Ministerstva financí a zkoumá míru zadlužení. Dlouhodobě by neměl přesáhnout 30 %. Nejvyšší hodnoty dosáhl ukazatel dluhové služby v roce 2015, kdy se dosahoval 29,17 %. Je to mu dáno přijatými novými úvěry na financování akcí 2015 a refinancování předešlých půjček. Další roky se ukazatel pohybuje v jednotkách procent.

Posledním ukazatelem je autarkie, která odhalí míru soběstačnosti obce z hlediska hrazení nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů z hlavní činnosti. Ukazatel se pohybuje okolo 65 % a je tak nad optimální hodnotou dle Rady Evropy, která činí 50 %. Čím vyšší hodnota autarkie, tím méně je obec závislá na vnějším okolí.

5 Závěr a doporučení

Úkolem municipality je pečovat o rozvoj obce a blaho obyvatel zabezpečením veřejných statků v dostatečné míře a kvalitě.

V práci byly nejdříve vymezeny základní pojmy veřejné správy a nastíněním úskalí hospodaření a sestavování rozpočtu společně s definovanými ukazateli, které se mohou použít na zjištění stavu hospodaření obce. Následně byla konkrétní data získaná z účetních výkazů města za roky 2015-2019 (Rozvaha, Výkaz zisku a ztrát) i ze závěrečných účtů města zanalyzována a konzultována s doporučenými hodnotami autorů.

Celková hospodářská situace Rýmařova je velice dobrá. Celkové příjmy obce dlouhodobě rostou, stejně tak jako celkové příjmy na obyvatele. Celkové výdaje sice taky rostou, ale tempo růstu příjmů je vyšší než tempo růstu výdajů. Obec je taky dobře schopna odhadnout příjmy a výdaje a dokáže hospodařit s přebytkem na konci roku. Obec se významně nezadlužuje a dokáže dostát svým závazkům. Ve všech sledovaných letech také obec splňuje vybrané ukazatele SIMU podle Ministerstva financí.

Vhledem ke klesajícímu počtu obyvatel a stárnutí populace by byl vhodný rozvoj obce pro přilákání mladých lidí k usazení ve městě, což povede ke stabilizaci obyvatelstva. Důležitým aspektem atraktivnosti obce je mimo jiné stav místní pozemní komunikace. Pro opravu komunikací může obec využít dotačního programu Ministerstva pro místní rozvoj – Podpora a rozvoj obcí s 3001 – 10 000 obyvateli. V rámci dotace se jedná o dotační titul 117D8220A - Podpora obnovy místních komunikací (MMR, online 2021). V rámci dotačního titulu je poskytována dotace do 60 % skutečně vynaložených nákladů akce a horní limit dotace činí 5 000 000 Kč na jednu akci.

Konkrétní projekt by mohl být oprava komunikace Julia Sedláka - spojka mezi ul. Sadová a Jelínkova jejíž náklady jsou odhadnuty na 2 767 000 Kč (Město Rýmařov, online 2021). Z dotačního programu by město získalo 1 660 200 Kč a zbytek 1 106 800 Kč by město financovalo z vlastních prostředků. To by neměl být problém, jelikož město drží značné obnosy na účtech. (v roce 2019 drželo 54 693 310 Kč).

6 Seznam použitých zdrojů

1. BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky* [online]. 1. Praha: Grada [vid. 2021-01-18]. ISBN 978-80-247-2908-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:bf0f0090-17ad-11e4-8e0d-005056827e51>
2. ČSÚ, 2020. Databáze demografických údajů za obce ČR. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>
3. GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK, 2013. *Ústavní systém České republiky* [online]. 5. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk [vid. 2021-01-24]. ISBN 978-80-7380-423-7. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:2dcccde0-cfd2-11ea-9c41-005056827e52>
4. KALOUDA, František, 2017. *Finanční analýza a řízení podniku* [online]. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. ISBN 978-80-7380-646-0. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/view/uuid:38ddc850-1de3-11e7-9efd-005056827e52?page=uuid:8b0ca7e0-39d1-11e7-82f6-001018b5eb5c&fulltext=zlat%C3%A9>
5. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER, 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady* [online]. 3. Praha: Grada Publishing [vid. 2021-01-19]. ISBN 978-80-271-0563-2. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:2f6350d0-d3b5-11e9-9b82-005056827e52>
6. KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva* [online]. Praha: Linde [vid. 2021-01-16]. ISBN 978-80-7201-665-5. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:fad61e70-bb5c-11e5-b5dc-005056827e51?page=uuid:501f6120-d54d-11e5-964f-005056825209>
7. KOUDELKA, Zdeněk a OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PRO REGION (ROSICE, BRNO-VENKOV, ČESKO) A ČESKO, 2006. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění* [online] [vid. 2021-01-16]. ISBN 80-7239-193-3. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ad58fe00-962f-11e8-9825-005056827e52>
8. KRÁL, Matěj, 2018. *Hodnocení finančního zdraví obce*. Praha. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze.

9. KURZY.CZ, 2021. *Výnos dluhopisu 10R - ČR* [online]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/cnb/ekonomika/vynos-dluhopisu-10r-cr/>
10. MÁČE, Miroslav, 2006. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití* [online]. 1. vyd. Praha: Grada [vid. 2021-01-20]. ISBN 80-247-1558-9. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:cfda6e40-17d1-11e4-8f64-005056827e52>
11. MARKOVÁ, Hana, 2000. *Finance obcí, měst a krajů* [online]. Praha: Orac [vid. 2021-01-29]. ISBN 80-86199-23-1. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:2ae963b0-ba96-11e9-8fdf-005056827e52>
12. MĚSTO RÝMAŘOV, 2021. *Integrovaný dokument* [online]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/id/>
13. MFČR, 2012. Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí České republiky* [online] [vid. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>
14. MFČR, 2018. Vývoj daňových příjmů obcí a krajů 2005 – 2017. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2018/vyvoj-danovych-prijmu-obci-a-kraju-2005-32304>
15. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY, 2020a. *Rozvaha* [online]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=58678968&subjektId=68405&spis=415206>
16. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY, 2020b. *Výkaz zisku a ztrát* [online]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=58678968&subjektId=68405&spis=415206>
17. MMR, 2021. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Podpora obcí s 3 001 – 10 000 obyvateli* [online]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-a-rozvoj-regionu/program-podpora-rozvoje-regionu-2019/podprogram-podpora-obci-s-3-001---10-000-obyvateli>
18. NOVOTNÝ, Vladimír, 2005. *Územní samospráva a její organizace* [online] [vid. 2021-01-16]. ISBN 80-86754-42-1. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:a46a21c0-e852-11e6-8010-005056827e51>

19. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví* [online]. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-342-4. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:94475340-2817-11e6-a344-5ef3fc9ae867>
20. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, 2000. Zákon č. 128/2000 o obcích. *Zákony .cz - Právní poradna, smlouvy* [online]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz>
21. PAŘÍZKOVÁ, Ivana a MASARYKOVA UNIVERZITA, 2008. *Finance územní samosprávy* [online]. Brno: Masarykova univerzita. ISBN ISBN 978-80-210-4511-8. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/view/uuid:20db3f90-6724-11e3-8fee-005056827e51?page=uuid:664aea00-8653-11e3-a783-5ef3fc9ae867>
22. PEKOVÁ, Jitka, 1997. *Hospodaření obcí a rozpočet* [online]. Praha: Codex Bohemia. ISBN 80-85963-34-5. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:ef83a280-0b78-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>
23. PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy* [online]. Praha: Management press. ISBN 80-7261-086-4. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:ffac4120-75a6-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>
24. PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Finance územní samosprávy teorie a praxe v ČR* [online]. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-614-1. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/view/uuid:4c2380a0-1662-11e6-853f-005056827e52?page=uuid:70a6e500-2d9d-11e6-a344-5ef3fc9ae867>
25. PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ, 2002. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru* [online]. Praha: ASPI [vid. 2021-01-18]. ISBN 80-86395-21-9. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:48e26ec0-ce2d-11e9-84ef-005056827e51>
26. PEŠKOVÁ, Radka a Irena JINDŘICHOVSKÁ, 2012. *Finanční analýza* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu. ISBN 978-80-86730-89-9. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:f98eb950-ad1c-11e8-88d5-5ef3fc9ae867>
27. PETEROVÁ, Helena, 2016. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků* [online]. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha. ISBN 978-80-86976-35-8. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/view/uuid:3fd39aa0-55a1-11eb-9496-005056827e52?page=uuid:e32db407-09d1-46f5-9ff0-ede642b45191>
28. PLESKÁ, Leona, 2020a. *Historie města* [online]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/o-meste-rymarov/historie>

29. PLESKÁ, Leona, 2020c. *Rada města* [online]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/rada-mesta>
30. PLESKÁ, Leona, 2020d. *Zastupitelstvo města* [online]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/zastupitelstvo-mesta>
31. PLESKÁ, Leona, 2021b. *Obecné informace* [online]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/o-meste-rymarov/obecne-informace>
32. PROKŮPKOVÁ, Danuše a Michal SVOBODA, 2014. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek* [online]. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-522-1. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:8f1bfd09-ccaf-44aa-a450-a4ce3b296ea9>
33. PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ, 2009. *Financování měst, obcí a regionů* [online]. 2. Praha: Grada [vid. 2021-01-18]. ISBN 978-80-247-2789-9. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:763ccb60-1907-11e6-8884-005056827e52>
34. RŮČKOVÁ, Petra, 2019. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi* [online]. 6. vyd. Praha: Grada Publishing [vid. 2021-01-19]. ISBN 978-80-271-2028-4. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1057c5b0-e9de-11e9-a329-005056827e51>
35. RÝMAŘOV, 2020a. *Byterm Rýmařov* [online]. Dostupné z: <https://www.byterm.cz/>
36. RÝMAŘOV, 2020b. *Město Rýmařov - výkaz zisku a ztráty | Monitor* [online]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00296317/ucetni-zaverka/vykaz-zisku-a-ztraty?rad=t&obdobi=1512>
37. RÝMAŘOV, 2020c. *Rozpočet města* [online]. Dostupné z: <https://www.rymarov.cz/rozpocet-mesta>
38. SVOBODA, Karel, 2000. *Územní samospráva a státní správa* [online]. Praha: Eurounion [vid. 2021-01-16]. ISBN 80-85858-90-8. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:dc174f80-d6d9-11e4-8565-005056827e52>

Zákony a vyhlášky

Zákon č. 36/1960 Sb. o územním členění státu

Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb.

Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů

Zákon č. 157/2000 Sb. o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů

Zákon 128/2000 Sb. o obcích

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě